

WUC

gener - febrer 79

n° 683

50 pts.

**PER UNA
POLITICA
MUNICIPAL**

1-M a les Illes

UCD	49'10 %
PSOE	29'48 %
CD	9'20 %
PCIB	4'93 %
PSM	3'34 %

OBRA CULTURAL BALEAR

**Si estimau el país
i el voleu defensar,**

**OBRA CULTURAL BALEAR
US INTERESSA**

LLUC

GENER - FEBRER 79

LLUC

Revista bimestral, n.º 683

Any LIX

Direcció:

PP. Missioners dels Sagrats Cors
Monestir de la Real - Ciutat de Mallorca

Informació i correspondència:

Apartat de Correus n.º 619

Telèfon 22 32 99

Palma

Director: Bartomeu Suau Tugores

Conseller-Delegat: Manuel Soler i Palà

Caps de Redacció: Josep M. Llopart i
Pere Llabrés i Martorell

Subscripció: 300 ptes. anuals

Estranger: 350 ptes. anuals

Preu de l'exemplar: 50 ptes.

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

Imprimeix: taller gràfic ramon

Balmes, 39 - Tel. 25 44 32

Dipòsit legal: P. M. 276-1958

= Sumari =

Pàg.

- 2 **CORREU.** Notícies sobre Francesc Barrado.
- 3 **EDITORIAL.** De les eleccions cap al futur. Iniciem aquest número monogràfic amb aquesta editorial per fer balanç del significat de les passades eleccions del primer de març.
- 4 **Les eleccions municipals de 1931 a Palma. Notes apressades de presentació d'uns mapes electorals i d'unes taules de resultats.** Un interessant article de Pere Gabriel, profusament il·lustrat de les darreres eleccions que se celebraren a Ciutat abans de la guerra dels Tres Anys i de la dictadura.
- 13 Del 15-J al 1-M, per Llorenç Capellà. Una constatació de com s'ha escolat la vida política a les Illes entre ambdues dates electorals: 15 juny 1977-1 març 1979.
- 15 A les planes 16-17 presentam els resultats de les eleccions de 1-M a les Illes, que en aquesta plana són introduïts per unes breus notes.
- 16 **Resultats de les eleccions de 1-M a les Illes.**
- 18 Josep M. Llopart escriu sobre **Autonomia, municipis i fet cultural**, en vista al futur de la nova constitució i treball dels nostres Ajuntaments.
- 20 **Eleccions 1979. Una lliçó per aprendre encara**, per Sebastià Verd. Una reflexió sobre les passades eleccions on UCD tornà a guanyar, com era del tot previsible. ¿Quines perspectives s'obren al nostre poble quan irremediament estarem governats, també a nivell del nostre país per UCD?
- 22 La Junta directiva de l'OBRA CULTURAL BALEAR aprovà dia 21.2.1979 dos documents: **Bases de política cultural del Secretariat de barriades i Projecte de política cultural per als barris de la Ciutat de Mallorca.** Hem cregut interessant i oportuna la seva inclusió en aquest número, dedicat fonamentalment a la política municipal.
- 26 Jaume Obrador: **Les Associacions de veïnats a Ciutat.** Un repàs a llur història amb les perspectives de futur.
- 28 **L'ESGLÉSIA NOSTRA:** Manuel Soler Palà, dins el tema d'aquest número, parla de la presència de l'Església de Mallorca als pobles: realitzacions i plans
- 30 L'OBRA CULTURAL DE «LA CAIXA» i el Teatre (**Antaviana** i **Campanya de Teatre**).
- 31 **LLIBRES:** Presentam dues obres de singular importància per a la historiografia de Mallorca: una de Josep Massot (**Cultura i vida a Mallorca entre la guerra i la postguerra (1930-1950)**), i la **Història de Mallorca** de Mn Pere Xamena.
- 32 L'OBRA CULTURAL DE «LA CAIXA» a les escoles: visita a museus, música a les escoles, conferències sobre deficients mentals.

Correu

NOTÍCIES SOBRE FRANCESC BARRADO

Sr. Director de «Lluc»:

Fa un parell de dies he rebut una carta, signada amb el pseudònim Ramon Ridruejo Mallorquí, que, contràriament als anònims habituals que m'arriben de tant en tant —plens d'insults o de bajanades—, em dóna tota una sèrie de dades interessants sobre la Mallorca del temps de la guerra

civil. Com que no puc escriure personalment a la persona que s'amaga sota el nom de Ridruejo —una persona culta i que visqué de prop els esdeveniments de la guerra— deman una vegada més l'hospitalitat de les pàgines de «Lluc» per expressar-li en primer lloc el meu agraïment i, en segon lloc, per demanar-li que volgués donar-me, si li és possible, més informació sobre Francesc Barrado, cap de Policia de l'illa, del qual tothom parla però ningú no sap res en concret: d'on era?, a què es

dedicava abans del «Moviment»?; com i quan va començar a actuar a la policia de la Falange?, amb quins mètodes?, quines persones l'ajudaven?, què féu després de la seva substitució per Víctor Enseñat?, etc. Igualment, és possible que qualche altre lector de «Lluc» pugui donar-me informació sobre aquests o altres aspectes. Per petita que sigui, serà benvinguda i agraïda.

JOSEP MASSOT I MUNTANER
(Abadia de Montserrat)

DARRERES NOVETATS DE L'EDITORIAL MOLL:

Pere Xamena. HISTÒRIA DE MALLORCA.

Francesc de B. Moll. DICCIONARI CATALÀ-CASTELLÀ i CASTELLÀ-CATALÀ.
Segona edició, en un sol volum enquadernat.

Josep A. Alcover. ELS MAMÍFERS DE LES BALEARS.

Joan Bonet i Nadal. RONDALLES DE LA PIPA.

Poggio. LLIBRE DE FACÈCIES. (Traducció per F. de B. Moll).

Miquel A. Riera. LA RARA ANATOMIA DELS CENTAURES.

Jaume Pomar. HISTÒRIA PERSONAL. (Poemes).

Gabriel Janer Manila. SEXE I CULTURA: EL CANÇONER.

E. Th. A. Hoffmann. LA SENYORETA DE SCUDERI. (Trad. per F. de B. Moll).

Distribució: LLIBRES MALLORCA. Fortuny, 5. Palma.

XARXA CULTURAL S. A.

Una colla de serveis culturals a ca vostra

Adheriu-vos-hi: Ronda del Guinardó, 24 A. Barcelona (12)

editoria

De les eleccions cap al futur

Escrivim ja després de l'u de març: després de les eleccions Generals a l'Estat espanyol.

En primer lloc volem advertir que unes eleccions generals tenen més aviat caràcter anecdòtic: en definitiva, els resultats han estat els que calia esperar i, tal com afirmava Miquel Ferrà, la història no es fa en un dia.

Gairebé res ha canviat a les Illes després del 15-J de l'any passat. De tota manera volem remarcar que el fracàs total que s'augurava a l'únic partit específicament nacionalista que es presentava a Mallorca i Menorca no s'ha produït. Això vol dir que el sentiment nacional és viu, cal comptar-hi, és en un moment de creixença.

Per altra banda, a aquest incipient nacionalisme de base, s'hi ha d'afegir el nacionalisme assumit per les estructures polítiques triomfadores, com han manifestat reiteradament. Recordem el debat obert l'estiu passat. Ara és el moment d'exigir que aquelles conviccions nacionalistes afirmades aleshores es tradueixi en realitat.

Passat aquest tràngol de les eleccions generals, no hi ha dubte que tot el compromís i potencialitat de l'esforç polític s'ha de centrar en les eleccions municipals i al Consell. I és precisament en aquestes eleccions que hauria de jugar poderosament el nacionalisme de base a què abans ens hem referit. L'electorat de les Illes hauria de ser conscient que en les properes eleccions del 3 d'abril es juga una passa

molt important cap al nostre futur, i hauria de concentrar els seus vots en aquelles persones, sigui del partit que siguin, que hagin assumit profundament el nostre nacionalisme i hi estiguin compromesos de veres.

Si volem una autonomia com cal, és imprescindible que els nostres organismes pre-autonòmics siguin en mans de vertaders autonomistes.

Fins ara creim positiu el mínim avanç que s'ha fet per aquest camí. És cert que l'actuació del Consell general inter-insular no és exempta de crítiques, fins i tot algunes de greus. Però tot i així, creim que la seva gestió —una gestió quasi fantasmagòrica ja que encara no té cap competència— ha de ser jutjada positivament. Perquè si d'una banda ha exercit amb groudignitat una autoritat moral —que era l'única que li era donada exercir—, per una altra ha sabut definir-se sense ambigüitats en alguna qüestió tan delicada com era la nostra identitat lingüística i cultural. En aquest sentit, les paraules del President Jeroni Albertí a l'acte de constitució del Consell (28 juliol 1978) varen ser prou clares i poden ésser assumides per qualsevol nacionalista.

Lamentam finalment que un partit tan valuós i que compta amb alguns dirigents d'indubtable fidelitat al nostre país, abandonàs aquest organisme, fos per raons electorals o fos per qualsevol altra raó.

La pluralitat és un factor necessari dins el Consell i això ho hauria de tenir prou clar la segona força parlamentària a nivell d'Estat espanyol, perquè no és en definitiva abandonar amb un gest de displicència la batalla com es fa vertadera política, sinó afrontant la realitat cara a cara àdhuc amb el risc de la derrota

Les eleccions municipals de 1931 a Palma

Notes apresades de presentació d'uns mapes electorals i d'unes taules de resultats

per Pere Gabriel

Per a l'anàlisi de les eleccions municipals del 12 d'abril de 1931 arreu d'Espanya, eleccions famoses per haver determinat la proclamació de la segona república el dia 14 d'abril de 1931, no hi ha encara una bibliografia exhaustiva que arribi al detall dels resultats locals. Per exemple, un llibre útil que repassa i treballa els resultats de les eleccions polítiques a Espanya de 1868-1931 és el de Miguel M. Cuadrado (1969). En el cas de les eleccions municipals d'abril de 1931 la seva informació es basa fonamentalment en les dades de l'Anuari Estadístic de España de 1932-33 (Madrid, 1934). Els resultats donats per l'Anuari, que hom pot considerar oficials, són referits als conjunts provincials (en especials, al conjunt de Balears) i a les capitals de província (en especial, Palma de Mallorca). La seva informació és molt fàcil de resumir donat que hom la pot reproduir aquí textualment: a Ciutat hi havien 9 districtes municipals amb 50 seccions electorals; l'ajuntament era compost per 41 regidors; hi hagueren 67 candidats proclamats; els electors, segons el cens de 1930, eren 20.590; no hi hagué cap regidor proclamat per l'article 29 de la llei electoral; emeteren el vot 14.525 persones, és a dir el 71 % del cens; els vots perduts —nuls?— foren 18; els 41 candidats triomfants foren 5 republicans, 4 socialistes, 27 monàrquics i 5 «d'altres tendències». Sembla clar que, sense entrar ara a discutir les dades concretes ofertes, la informació és molt insuficient.

Per a obtenir un major detall local, cal recórrer a les dades oficials reproduïdes en els butlletins oficials provincials i a la consulta de la premsa del lloc. Resten, però, dues qüestions importants pendents. Per un costat, en els resultats donats, fora de les capitals, no sempre és fàcil la identificació de la filiació política dels diversos candidats. D'altra banda, no figura usualment un càlcul detallat del grau d'abstenció, ni del nombre d'electors que exerciren el dret al vot. Hom pot comptar només amb el cens electoral detallat per seccions.

Ha estat amb aquestes fonts que he intentat l'elaboració d'unes dades rellevants. He d'advertir, tanmateix, que m'he limitat al cas del terme municipal de la Ciutat de Mallorca. I en aquest cas, el 1931, cal parlar no d'unes eleccions municipals sinó de diverses eleccions municipals. Les noves autoritats republicanes del 14 d'abril, en concret el nou ministre de la Governació, Miguel Maura Gamazo, cursà una circular els dies 16 i 18 d'abril obrint un període d'examen de les possibles protestes per irregularitats en les eleccions celebrats el dia 12 d'abril arreu d'Espanya. Davant l'allau d'expedients cursats (sobre 2.675 municipis espanyols, d'un total de 9.259), el ministeri decidí la repetició de les eleccions en els llocs on s'hagués produït alguna protesta de caràcter general, per al dia 31 de maig de 1931 (decret de 13 de maig de 1931). Aquest fou el cas de la Ciutat de Mallorca. Encara més, en les eleccions efectivament celebrades el 31 de maig hi hagueren diversos incidents en algunes seccions de Palma i això obligà a tornar a fer les eleccions en les seccions afectades el dia 3 de juny de 1931. Per tant,

a Ciutat, hi hagueren tres consultes electorals municipals el 1931: la celebrada el dia 12 d'abril, encara sota el règim monàrquic, i les celebrades el 31 de maig i el 3 de juny, ja sota el nou règim, republicà.

LA LEGISLACIÓ ELECTORAL

El 12 d'abril de 1931 la llei electoral vigent era la llei de 8 d'agost de 1907. Les seves característiques més notòries eren, en especial referència a les eleccions municipals:

1.—El cos electoral era compost per tots els espanyols mascles majors de 25 anys inscrits en el cens; calia, a més, acreditar un mínim de 2 anys de residència en el municipi (art. 1). El cens, únic per a les eleccions a corts i municipals, es renovava cada 10 anys, però era rectificat anualment (art. 10).

2.—Els electors dels respectius districtes electorals elegien directament els diputats a corts i els regidors (art. 20). Quan hom havia d'elegir 1 diputat o 1 regidor, l'elector només podia votar 1 persona. Si el nombre era major, fins a 4, tenia dret a votar fins a 1 menys dels diputats o regidors a elegir, si s'elegien més de 4, podia votar fins a 2 menys; si eren més de 8, fins a 3 menys; si eren més de 10, fins a 4 menys (art. 21.)

3.—Per a ésser candidat, en el cas de les municipals, calia haver estat regidor en el mateix municipi, ésser proposat per 2 regidors o ex-regidors del mateix terme, o pel 20 % del nombre d'electors del districte (art. 24).

4.—En els districtes on no resultessin proclamats més candidats que el nombre fixat com a elegibles, «la proclamación de candidatos equivale a su elección y les releva de la necesidad de someterse a ella»; si el nombre de candidats era menor que el de vacants, es consideraven electes els proclamats i els electors votaven els restants llocs conforme a l'article 21 (famós art. 29).

La rectificació del cens electoral empresa el 25 d'abril de 1931, amb el corresponent augment del nombre de votants per raó d'haver fixat els 23 anys com a l'edat mínima per a poder votar, no afectà a les eleccions municipals de 31 de maig i sí a les eleccions a corts constituents de 28 de juny. Per tant el cens electoral continuà essent el mateix que el del 12 d'abril, el cens de 1930. Tampoc no s'alterà la legislació electoral, per més que hom anul·là l'article 29 (esmentat de 13 de maig de 1931 que en aquest punt ratificà el decidit pel decret de 8 de maig, decret de convocatòria de les eleccions a corts constituents).

Sense negar el caràcter imperfecte del sistema emprat, he d'explicitar quins han estat els meus càlculs —estimacions— entorn del nombre de votants i, en conseqüència, de les dades d'abstenció. He fet les operacions aritmètiques simples següents: suma de vots en cada secció electoral de Palma (en el seu cas, només del total del districte), més un petit tant per cent de vots considerats nuls o no vàlids (tant per cent estimat a partir de la informació incompleta i discontinua donada pel Butlletí Oficial), di-

vidit pel nombre de persones que cada elector podia votar (2, 3 o 4, segons el cas). És clar que d'aquesta manera he suposat —abusivament— que tot votant va omplir el nombre complet de noms que podia anotar i, alhora, que la meua estimació sobre els vots no vàlids és més o menys adequada. Però m'ha animat a tirar endavant la constatació següent: la diferència entre la meua estimació de votants per al total de Ciutat —14.128— i la xifra oficial donada per l'Anuari —14.525—, en el cas de les eleccions del 12 d'abril de 1931, no és massa gran —397 votants, és a dir un 2,9 %—. Això vol dir, acceptant com a bona la xifra oficial, que cal incrementar en 7-8 persones el nombre de votants a cada secció electoral. Malauradament en no comptar amb cap xifra oficial, ni tan sols la global, del nombre de votants en les eleccions del 31 de maig i 3 de juny, no puc establir el grau d'error de la meua estimació, 11.331 votants. És d'esperar que no sigui lluny del 2-3 %.

Una darerra advertència. No he acabat d'elaborar el detall dels resultats electorals en totes les seccions. En els casos dels districtes 1, 2, 5, 6 i 7, que cobriren el nucli de Ciutat, només he treballat els resultats globals de districte. He elaborat els resultats per seccions en els districtes 3, 4, 8 i 9 ja que en aquest cas hi havien llocs que m'han semblat força diferenciats a Palma el 1931. Per exemple, en el districte 4: Vivero, Sa Creu Vermella, Sant Jordi, Coll d'en Rebassa i S'Arenal.

ELS PARTITS POLÍTICS PRESENTS

En les eleccions del 12 d'abril a Mallorca hi hagueren, fonamentalment, tres blocs: el format pels partits conservadors i liberal, denominats partits dinàstics, sota els quals hi havia llavors la influència certa de Joan March, i que, en el cas d'alguns districtes de Palma es presentaren en clara concomitancia (així, en el 2, 3 i 4); el dit bloc autonomista i regionalista, constituït a partir del Centre Autonomista i del Centre Regionalista; i el «front únic antimonàrquic» format pels republicans i els socialistes. Els resultats foren clarament favorables al partit liberal que aconseguí la victòria dels seus 23 candidats. Tanmateix, sense entrar en la valoració de les possibles pressions no ortodoxes envers l'electorat, pressions denunciades pels perdedors republicans i socialistes, el cert és que els vots regionalistes i del bloc republicà-socialista mostraren un canvi considerable en l'estructura electoral de Ciutat respecte d'abans de la Dictadura. Els regionalistes aconseguiren 5 regidors (havien presentat 25 candidats), els republicans altres 5 (respecte 20 candidats) i els socialistes 4 (sobre 7 candidats). També 4 fou el nombre de regidors conservadors (sobre 12 candidats).

Com era lògic la proclamació de la segona república trasbalsà organitzativament els partits no republicans. La crisi no solament afectà als partits dinàstics, també al partit regionalista. Aquest fet, sense entrar ara en detalls, pot ésser observat amb la sola contrastació dels candidats que els diversos grups polítics presentaren el 31 de maig de 1931, respecte als candidats del 12 d'abril. Mentre la major part dels candidats republicans i socialistes repetiren sort, el nombre de candidats liberals i conservadors, i regionalistes, minvà considerablement: foren, respectivament, 16, 3 i 11, a comparar amb els 23, 12 i 25 del 12 d'abril. El partit conservador, dimisit el seu cap sr. Socias, de fet va desaparèixer; el partit liberal es recolzà en les posicions de Santiago Alba i tot acceptant formalment el nou règim es presentà a les eleccions amb la denominació de partit republicà de centre, el qual arplegà també alguns antics elements conservadors. Un cas especial, a estudiar, fou la davallada organitzativa dels

regionalistes, i em sembla que influí força en aquest fet la seva anterior actitud «accidentalista» respecte de la forma de govern.

Certament també hi hagué canvis dins del bloc republicà socialista, el qual malgrat tot es va mantenir. Al marge del mateix es presentaren, timidament, la Derecha Liberal Republicana, impulsada a nivell espanyol i a corre cuita per Niceto Alcalá Zamora, Miguel Maura i Rafael Sánchez Guerra i el partit republicà reformista. Restaren dins del bloc d'esquerres, a més del partit socialista, diverses famílies republicanes, les quals posteriorment havien de desembocar per una banda en la reconstrucció del partit republicà radical i, per l'altra, en l'Esquerra Republicana Balear.

A les eleccions del 31 de maig guanyaren clarament les esquerres que aconseguiren 25 regidors (17 republicans i 8 socialistes); els liberals obtingueren 9 llocs, els conservadors 2 i els regionalistes 4. Cal fer notar, però, que hi hagué un considerable augment de l'abstencionisme que perjudicà lògicament els partits més lligats a l'anterior règim monàrquic. Això, malgrat l'ascens, cert, dels vots republicans i socialistes (en el seu conjunt passaren de poc més de 13.000 a quasi 21.000). L'abstencionisme global passà de prop del 30 % al 55 %. En qualsevol cas, l'anàlisi dels resultats haurà d'ésser fet més endavant i espero que hom es pugui recolzar en els mapes i les taules aquí reproduïts.

PÈRE GABRIEL

(*) Les dades oficials per a totes les Balears són: 65 municipis, 796 regidors a elegir, 1.149 candidats proclamats, 91.908 electors segons el cens de 1930, 9.607 electors es veieren afectats per l'aplicació de l'article 29, 63.494 electors feren ús del vot, és a dir, el 77 % en els districtes en què hi hagué elecció, el resultat foren 94 regidors republicans (més 15 per l'article 29), 14 socialistes (més 2), 386 monàrquics (més 78), 103 altres tendències (més 43), 48 «no consta» (més 13).

Llegiu i ajudau a

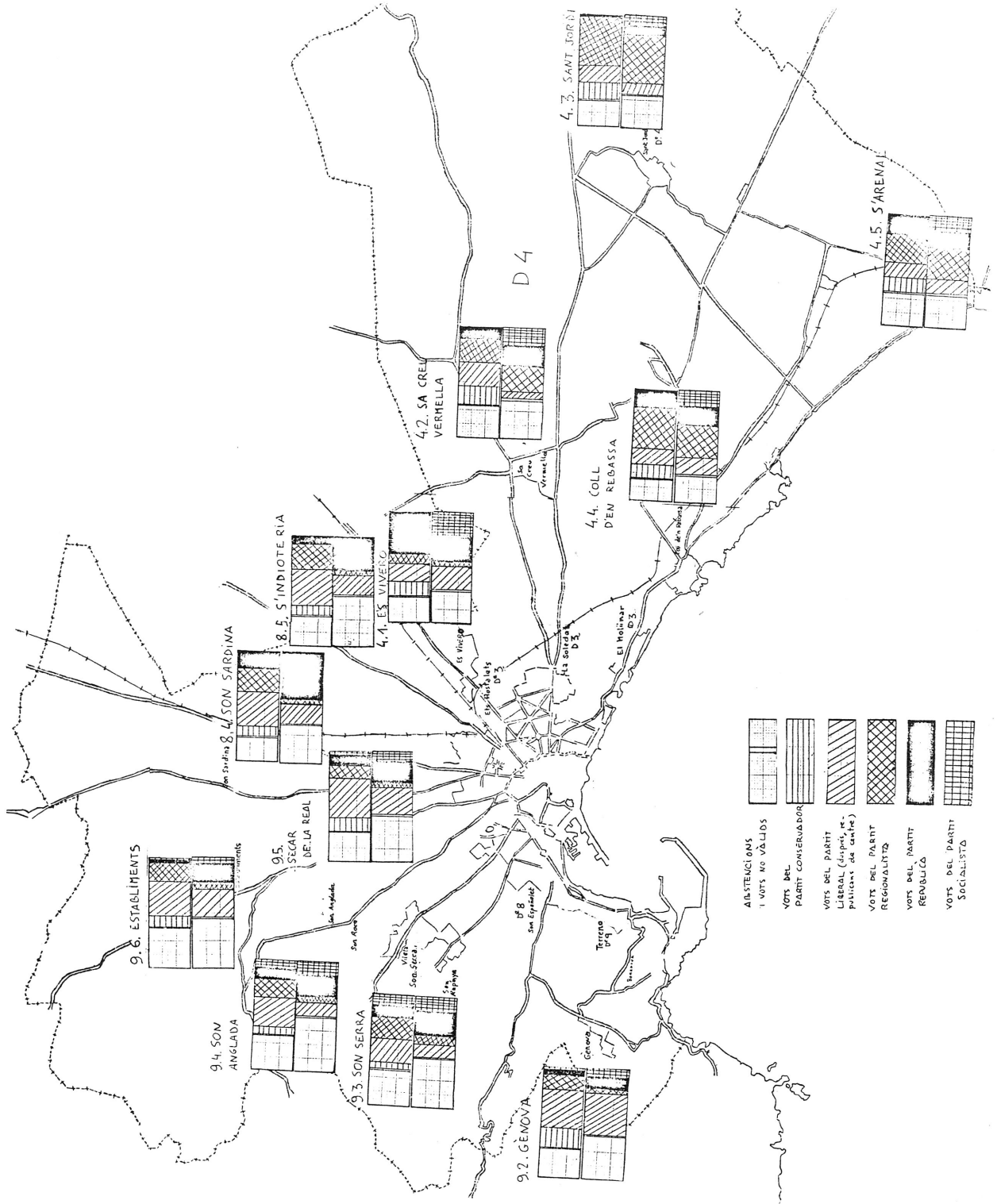
«MALLORCA SOCIALISTA»

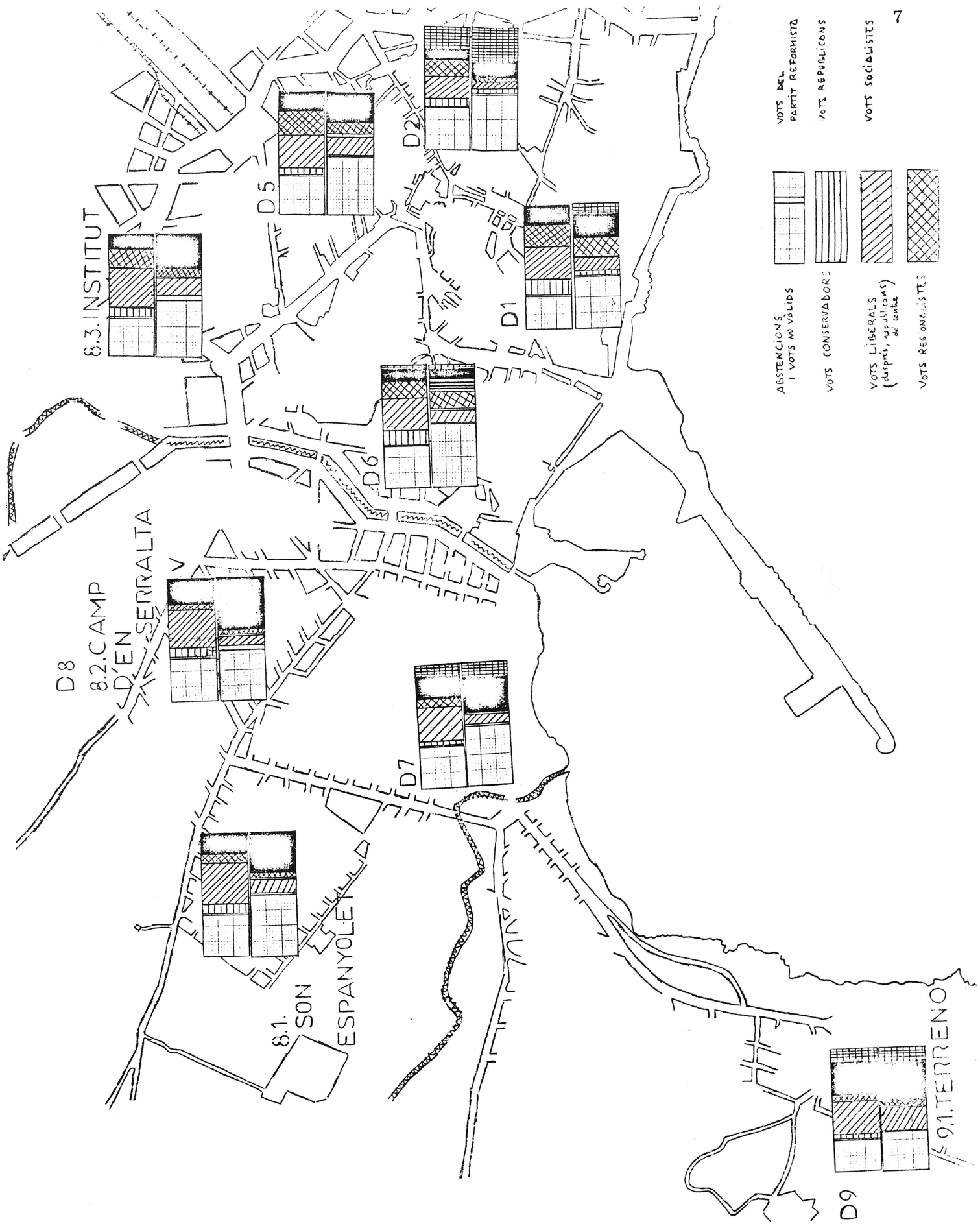
Publicació nacionalista

i d'esquerres

Administració: Temple, 7

CIUTAT DE MALLORCA

8.3. INSTITUT

D 5

D 2

D 1

D 6

D 8

8.2. CAMP D'EN SERRALTA

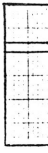

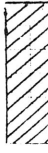
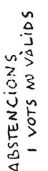

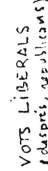

D 7

8.1. SON

ESPANYOLELLA

8.1. TERRENO

D 9

-
 VOTS DEL PARTIT REFORMISTA
-
 VOTS REPUBLICANS
-
 VOTS SOCIALISTES
-
 ABSTENCIONS I VOTS NO VALIDS
-
 VOTS CONSERVADORS
-
 VOTS LIBERALS (d'esquerra, republicans del centre)
-
 VOTS REGIONALISTES

CENS 1930	ELECTORS: 379	ELECTORS: 458	ELECTORS: 369	ELECTORS: 401	ELECTORS: 463	ELECTORS: 473	TOTAL DISTRICTE 1 5 REGIDORS	2543 ELECTORS
DISTRICTE 1	CASA CONSIST.	SANT NICOLAU	SANTA EULALIA	BANC	MONTESIÓ	SANTA FE	12 ABRIL 1931	31 MAIG 1931
P. CONSERVADOR							N. COTONER 509 P. MORELL 476	A. MONCADA 330
P. LIBERAL/ REPUBLICANS DE CENTRE							J. TOUS 615 P. TARONGI 638 J. ARBONA 636	J. TOUS 387 J. ARBONA 396
DRETA LIBERAL REPUBLICANA								J. ESTARÀS 44
P. REGIONALISTA							J. PONS 480 J.L. POU 439 B. FORTEZA 518	M. SUREDA 602 B. FORTEZA 605
PARTIT REPUBLICÀ							A. POU 427 F. de S. AGUILÓ 401 A. CRESPI 382	E. GOMEZ 670 F. de S. AGUILO 736
P. SOCIALISTA								A. CRESPI 704
TOTAL VOTS							5521 +66	4474 +66
ESTIMACIÓ VOTANS							1862	1513
ESTIMACIÓ ABSTENCIÓ							26,78%	40,49%
CENS 1930	ELECTORS: 433	ELECTORS: 436	ELECTORS: 431	ELECTORS: 453	ELECTORS: 429	ELECTORS: 467	TOTAL DISTRICTE 2 5 REGIDORS	2649 ELECTORS
DISTRICTE 2	CONSOLACIÓ	SANT FRANCESC	MERCADAL	ESCOLA GRAD.	SINDICAT	ALFARERIA	12 ABRIL 1931	31 MAIG 1931
PARTIT CONSERVADOR							J. VICH 610	J. VICH 358
P. LIBERAL/ REPUBLICANS DE CENTRE							F. BARCELO 727 J. AGUILO 644	F. BARCELO 406
PARTIT REGIONALISTA							J. LLABRÉS 505 A. JUAN 410 I. PALMER 124	A. MARTORELL 250
P. REPUBLICÀ							J. TOMAS R. 693	J. TOMAS R. 1102
P. SOCIALISTA							L. BISBAL 695 I. FERRETJANS 624	L. BISBAL 1124 I. FERRETJANS 1070
TOTAL VOTS							5032 +66	4310 +66
ESTIMACIÓ VOTANS							1699	1459
ESTIMACIÓ ABSTENCIÓ							35,09%	44,93%

CENS 1930	ELECTORS: 499		ELECTORS: 470		ELECTORS: 477		ELECTORS: 466		ELECTORS: 438		ELECTORS: 415		TOTAL DISTRICTE 3 6 REGIDORS		2765 ELECTORS	
DISTRICTE 3	SON SUNYERET		ELS HOSTALETS		EIXAMPLE		LA SOLETAT		LLEVANT		MOLINAR		12 ABRIL 1931		31 MAIG 1931	
PARTIT CONSERVADOR	161 122 283		113 101 214		122 116 238		97 91 188		93 95 188		102 90 192		J. CASTELL P. ESTRANY	688 616		
P. LIBERAL/ REPUBLICANS DE CENTRE	170 159 329	47 49 96	134 123 257	26 25 51	140 134 274	48 58 106	105 106 211	25 26 51	96 95 191	34 34 68	99 101 200	21 24 45	P.ALOU F. MIRET	744 718	J. PELLICER A. LLABRES	201 216
PARTIT REGIONALISTA	58 51 52 45 206		25 24 22 20 91		39 30 34 32 135		43 21 34 20 118		48 40 40 39 167		115 99 108 96 408		J. RIUTORT G. COLL J. RAMON J. RUBIRÀS	328 265 290 252		
PARTIT REPUBLICÀ	130 136 266	195 194 389	196 192 388	256 256 512	129 126 255	174 173 347	165 174 339	234 234 468	156 156 325	197 198 395	68 73 141	145 148 293	F. VILLALONGA E. DARDER	844 860	F. VILLALONGA E. DARDER	1201 1203
PARTIT SOCIALISTA	120 143 263	188 190 378	191 197 388	256 255 511	118 130 248	172 173 345	156 167 323	234 235 469	153 160 313	198 198 396	68 73 141	170 173 343	J. BAUZA J. GARCIA	806 870	J. BAUZA J. GARCIA	1218 1224
TOTAL VOTS	1347 +10	833 +10	1338 +10	1074 +10	1150 +10	798 +10	1179 +10	988 +10	1174 +10	859 +10	1092 +10	681 +10	7281 +60	5263 +60		
ESTIMACIÓ VOTANS	339	223	337	272	290	202	298	250	296	217	276	173	1836	1337		
ESTIMACIÓ ABSTENCIÓ	32,06%	55,26%	28,29%	42,12%	39,20%	57,44%	36,26%	46,45%	32,42%	50,39%	33,73%	58,38%	33,96%	51,64%		
CENS 1930	ELECTORS: 290		ELECTORS: 323		ELECTORS: 415		ELECTORS: 461		ELECTORS: 238				TOTAL DISTRICTE 4 3 REGIDORS		1727 ELECTORS	
DISTRICTE 4	VIVERO		SA CREU VERM. VERMELLA		SANT JORDI		COLL D'EN REBASSA		S'ARENAL				12 ABRIL 1931		31 MAIG 1931	
PARTIT CONSERVADOR	73 73		124 124		117 117		110 110		60 60				G. QUETGLAS	484		
P. LIBERAL/ REP. DE CENTRE	88 88	124 124	120 120	33 33	123 123	79 79	126 126	145 145	60 60	65 65			M. FALCONER	517	M. FALCONER	496
PARTIT REGIONALISTA	22 23 45	13 13 26	83 58 141	71 64 135	196 174 370	188 178 366	156 187 343	116 147 263	61 56 117	66 66 132			J. CLAVEROL B. RIGO	514 498	J. CLAVEROL B. RIGO	454 468
PARTIT REPUBLICÀ	40 182 222	128 128	39 31 70	83 83	3 1 4	66 66	34 122 156	157 157	91 91	67 67			J. QUETGLAS J. MAS	116 427	J. MAS	501
PARTIT SOCIALISTA		128 128		81 81		79 79		132 132		67 67					R. RIGO	487
TOTAL VOTS	428 + 5	406 +10	455 + 5	382 +10	614 + 5	590 +10	735 + 5	697 +10	328 + 5	331 +10			2556 +25	2406 +50		
ESTIMACIÓ VOTANS	217	208	230	196	310	300	370	354	167	170			1294	1228		
ESTIMACIÓ ABSTENCIÓ	25,31%	28,27%	28,79%	39,31%	25,42%	27,95%	19,74%	23,31%	30,04%	28,36%			25,07%	28,89%		

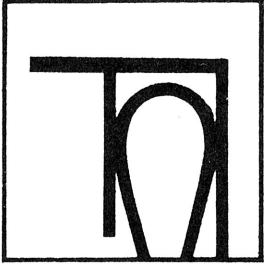
DISTRICTE 5	PLAÇA MAJOR	SANT ANTONI	SANT ESPERIT	CAPUTXINS	RAMBLA		12 ABRIL 1931	31 MAIG 1931 3 JUNY 1931
CENS 1930	ELECTORS: 427	ELECTORS: 399	ELECTORS: 372	ELECTORS: 388	ELECTORS: 397		TOTAL DISTRICTE 5 4 REGIDORS	1983 ELECTORS
PARTIT CONSERVADOR							S. MORANTA 353	
P. LIBERAL/ REPUBLICANS DE CENTRE							J. MAS 556 M. CLOQUELL 595 J. PELLICER 566	J. MAS 393 M. CLOQUELL 473
DRETA LIBERAL REP.								J. SUREDA 161
PARTIT REGIONALISTA							P. COMAS 534 A. QUINTANA 331 A. MARTORELL 260	P. COMAS 486
PARTIT REPUBLICÀ							M. CIRER 263 L. FERRER 281 J. COMAS 318	M. CIRER 476 L. FERRER 508 J. ROVIRA 499
TOTAL VOTS							4057 +55	2996 +55
ESTIMACIÓ VOTANTS							1371	1017
ESTIMACIÓ ABSTENCIÓ							30,87%	47,70%
DISTRICTE 6	HOSPITAL	CONCEPCIÓ	SANT CAYETANO	SANT PERE	DRESSANES	SA LLOTJA	12 ABRIL 1931	31 MAIG 1931 3 JUNY 1931
CENS 1930	ELECTORS: 451	ELECTORS: 410	ELECTORS: 403	ELECTORS: 432	ELECTORS: 401	ELECTORS: 385	TOTAL DISTRICTE 6 5 REGIDORS	2482 ELECTORS
PARTIT CONSERVADOR							J. GUASP 458 J. SALAS 375	
P. LIBERAL/ REPUBLICANS DE CENTRE							P. GUAL 610 A. PLANAS 631 C. SERRA 637	P. GUAL 393 C. SERRA 404
DRETA LIBERAL REP.								S. ROMAGUERA 67
PARTIT REGIONALISTA							J.Q. ZAFORTEZA 477 F. RULLAN 298 J. LLOMPART 265	F. MORELL 463 G. CORTES 482
PARTIT REP. REFORMISTA								A. COLL 287 M. FUSTER 287 J. SOLER 237
PARTIT REPUBLICÀ							F. POU 409 F. BLANES 354	D. LOPEZ 349 J. RULLAN 287
P. SOCIALISTA							J. REBASSA 326	J. MARTÍNEZ 292
TOTAL VOTS							4840 +60	3548 +84
ESTIMACIÓ VOTANS							1634	1210
ESTIMACIÓ ABSTENCIÓ							33,38%	51,22%

DISTRICTE 7	SANT MAGÍ		MOLINS		NAVEGACIÓ		PROGRÈS		FÀBRICA			12 ABRIL 1931	31 MAIG 1931
CENS 1930	ELECTORS: 484		ELECTORS: 466		ELECTORS: 485		ELECTORS: 493		ELECTORS: 434			TOTAL DISTRICTE 7 5 REGIDORS	2362 ELECTORS
PARTIT CONSERVADOR												G. PALMER 275	
P. LIBERAL/ REPUBLICANS DE CENTRE												J. ENSEÑAT 592 J. SOLA 782 B. VAQUER 628	J. SOLA 322 B. VAQUER 263
DRETA LIBERAL REP.													A. PALMER 38
PARTIT REGIONALISTA												J. VIDAL 226 P. PARETS 222	
PARTIT REPUBLICÀ												F. JULIA 628 D. RIGO 723	F. JULIA 1028 D. RIGO 1067
P. SOCIALISTA												M. PORCEL 550	M. PORCEL 982
TOTAL VOTS												4626 +55	3700 +55
ESTIMACIÓ VOTANS												1561	1232
ESTIMACIÓ ABSTENCIÓ												33,93%	47,85%
DISTRICTE 8	SON ESPANYOLET		CAMP D'EN SERRALTA		INSTITUT		SON SARDINA		S'INDIOTERIA			12 ABRIL 1931	31 MAIG 1931
CENS 1930	ELECTORS: 413		ELECTORS: 395		ELECTORS: 391		ELECTORS: 406		ELECTORS: 254			TOTAL DISTRICTE 8 4 REGIDORS	1859 ELECTORS
PARTIT CONSERVADOR	101 101		79 79		98 98		106 106		66			R. SALAS 456	
P. LIBERAL/ REPUBLICANS DE CENTRE	175 101 138 414	65 61 126	138 103 123 364	44 45 89	106 121 136 363	81 83 164	113 154 121 188	115 92	75 90 82	68 68		M. LLOFRIU 607 R. TUGORES 569 M. SUREDA 600	R. TUGORES 370 J. ENSEÑAT 349
DRETA LIBERAL REP.		11 11		4 4		11 11		5 5		0 0			J. TASCON 31
PARTIT REGIONALISTA	27 30 27 84	20 26 46	13 16 20 49	4 29 33	56 59 69 184	37 36 73	113 74 66 253	31 14	64 60 61	18 13		A. ROSSELLÓ 273 J. MORELL 239 B. JAUME 243	A. ROSSELLÓ 110 P. PARETS 118
PARTIT REPUBLICÀ	86 71 61 218	145 141 139 425	98 93 80 271	182 175 176 533	55 47 43 145	120 111 108 339	82 82 55 219	167 162 142 471	17 17 11 45	80 84 70 234		L. FERBAL 338 J. MARTINEZ 310 G. BALLESTER 250	L. FERBAL 694 B. JOFRE 693 L. JUNCOSA 635
TOTAL VOTS	817 + 11	608 + 12	763 + 11	659 + 42	790 + 11	587 + 48	966 + 11	728 + 10	543 + 11	401 + 10		3885 -55	2980 +122
ESTIMACIÓ VOTANS	276	207	258	234	267	212	326	426	184	137		1310	1036
ESTIMACIÓ ABSTENCIÓ	33,1%	49,96%	34,6%	40,86%	31,7%	45,86%	19,95%	39,40%	27,55%	46,06%		29,54%	44,26%

DISTRICTE 9	TERRENO		GÈNOVA		SON SERRA		SON ANGLADA		SEGAR DE LA REAL		ESTABLIMENTS		12 ABRIL 1931	31 MAIG 1931
CENS 1930	ELECTORS: 381		ELECTORS: 403		ELECTORS: 413		ELECTORS: 310		ELECTORS: 304		ELECTORS: 409		TOTAL DISTRICTE 9 4 REGIDORS	2220 ELECTORS
P. CONSERVADOR	54	66	212	189	80	50	63	52	110	81	129	110	J. LLABRES 648	J. LLABRES 548
P. LIBERAL/ REPUBLICANS DE CENTRE	98 122 84	59 82	149 136 132	145 121	115 60 99	60 33	84 72 86	53 40	92 105 130	72 71	123 120 131	97 93	S. SIMO 661 F. PLANAS 615 T. FELIU 662	S. SIMÓ 486 F. PLANAS 440
DRETA LIBERAL REP.		3		1		3		0		0		0		B. FIOI 12
PARTIT REGIONALISTA	27 28	41	88 68	45	86 146	94	70 78	43	56 55	36	98 98	76	P. ALCOVER 425 J. SALAS 473	J. SALAS 334
PARTIT REPUBLICÀ	175 128	195 166	37 23	82 65	62 65	145 130	52 51	93 94	42 39	92 90	23 24	105 107	A. ALBERTI 391 V. TEJADA 330	A. ALBERTI 712 V. TEJADA 625
P. SOCIALISTA	125	154	35	84	126	169	66	99	35	79	26	68	M. NAVARRO 413	M. NAVARRO 653
TOTAL VOTS	841 +10	766 +10	880 +10	732 +11	839 +10	684 +10	622 +10	474 +10	664 +10	521 +10	772 +10	661 +10	4618 +60	3810 +61
ESTIMACIÓ VOTANTS	283	258	296	248	283	231	211	161	225	177	260	224	1561	1299
ESTIMACIÓ ABSTENCIÓ	25,45%	32,20%	26,30%	38,54%	31,47%	43,98%	31,93%	47,95%	25,95%	41,77%	36,18%	45,31%	29,68%	41,48%

Diario de Mallorca
 un diari
 per a tots els mallorquins

Fotogravats A. Comas

- FOTOGRAVAT
- OFFSET
- DEPARTAMENT DE DIBUIX
- CREACIÓ GRÀFICA
- FOTOGRAFIA INDUSTRIAL
- ARXIU FOTOGRAFIC
- NYLOPRINT I
- FOTOCOMPOSICIÓ

C/. Emperatriu Eugènia - 1 - D - telèfons. 294050 - 54 - PALMA.

Del 15-J al 1-M

per Llorenç Capella

Tot observant els resultats electorals del 15-J, hom diria que el nacionalisme havia estat foragitat de l'ànim dels illencs. En tot cas afirmar-ho, no era descabdelat. Al llarg dels quaranta anys de dictadura, Les Illes i sobretot Mallorca i Eivissa, havien sofert un alt grau d'immigració castellana que el migrat procés cultural català no pogué absorbir i a rel del boom turístic s'havien consolidat unes classes mitjanes que, naturalment, responien a un sistema cultural i històric bàsicament franquista. Aquesta burgesia de nou encuny, s'havia nodrit de la cultura i la història que havia tengut al seu abast. Per altra banda, la resposta de les classes obreres no podia ser més encoratjadora. La ruralia havia sofert un continuat abandó humà, perquè el conreu del camp deixà d'oferir uns guanys dignes, i el proletariat industrial (hosteleria i construcció) era majoritàriament immigrat. El futur era incert el 15-J. Ho segueix essent ara, després de les eleccions de l'1-M, però el protagonisme que adquirí el fet nacional, marcà tota l'activitat política que els diversos partits, quasi tots ells de tall espanyolista, portaren a terme al llarg d'aquest any i mig de democràcia.

D'UNIO AUTONOMISTA AL PSI

Potser un dels factors que induïren a pensar en la desfeta del sentiment nacional, fossin les derrotes electorals sofertes per Unió Autonomista i pel Partit Socialista de Les Illes. De fet, aquestes dues, eren les dues úniques opcions sense ingerència espanyola que podien optar a un escó del nou Congrés i les dues foren àmpliament derrotades. Evidentment les causes foren alienes als plantejaments des esmentats partits, tot i que m'atreveix a afirmar que Unió Autonomista patí una manca de contingut ideològic notable. La seva pretesa voluntat d'aglutinar al seu entorn una mena d'aliança social per a la recuperació de la nostra identitat, quedava totalment neutralitzada amb la firma del Pacte Autonòmic. De tota manera, al marge dels perjudicis que li ocasionà la firma del Pacte, la seva opció no hauria trobat ressò. Naixia fora de temps. El seu potencial electoral, havia de reclutar-se entre aquestes classes mitjanes estructurades en temps del franquisme i, realment, aquestes classes mitjanes, eren ben lluny d'assimilar les conveniències d'una política autonòmica. Unió Autonomista representava una voluntat de canvi i la classe mitjana mallorquina, servava una actitud defensiva enfront de tot allò que suposàs canvi. Tant la classe mitjana de tendència dretana, com la que propugnava un sentiment esquerranista. Una i altra, a l'hora d'acudir a les urnes, es decidiren pel vot mimètic, perquè tant el canvi com la responsabilitat del canvi polític, els espantava. Quant al fracàs del PSI. Crec que no va ser tan espectacular com el que patí Unió Autonomista. El PSI era un partit immadur que lluitava per la clarificació del seu espai ideològic i nacional, enmig de la marcada agressivitat de l'esquerranisme espanyolista.

EL VINT-I-NOU D'OCTUBRE

Tot i que el panorama que permetés besllumar una política de recuperació nacional era ben migrat, la convocatòria autonomista del vint-i-nou d'octubre del setanta-set, suposà un cop d'atenció molt fort als partits espanyolistes, car el poble mallorquí respongué de manera massiva a la convocatòria de manifestació que, sota l'eix del Congrés de Cultura Catalana, realitzaren dretes i esquerres. Ni les unes ni les altres no s'ho pensaven. De fet, la capacitat de resposta era imprevisible. I a partir d'aquell dia, vint-i-nou d'octubre, s'inicià una presa de consciència nacionalista per part de les classes populars, que la majoria de partits han intentat controlar amb òptims resultats. El desig de recuperació nacional ha descrit una paràbola. La paràbola del desencís. Sens dubte la constitució de l'ens pre-autonòmic i el discurs del President Albertí, marcaren el punt màxim d'optimisme, car el poble tenia depositada la seva confiança en els representants polítics sorgits de les urnes el 15-J. S'avançava moderadament, és cert, però s'avançava. A partir de vint-i-nou d'octubre, UCDB va comprendre que la recuperació de la identitat nacional era una aspiració calenta i com a partit electoralista instal·lat en el poder, se n'adonà que perdria imatge si no assumia aquesta voluntat popular. Homes com Albertí, com Duran, com Garí, tingueren tacte suficient com per apropar al seu partit bona part dels militants de l'extingida Unió Autonomista i de la també extingida Democràcia Cristiana, Fou, aquesta, una jugada importantíssima per a UCDB, si

tenim en compte que incorporava a les seves files, el corrent més progressista i més humanista del centrisme mallorquí. UCDB, fins a les hores, servava el seu pecat original: era el partit dels ex-franquistes, de les classes de poder econòmic que volien mantenir en la democràcia, aquells privilegis que havien aconseguit amb la dictadura. Després de la xiulada que els manifestants li dedicaren el vint-i-nou d'octubre, canvià els seus plantejaments. De fet començà a sentir-se la influència que exercia Josep Melià, tot i que encara no era militant. Seguí com sigui però, l'inici d'aquesta paràbola esmentada, passà per les mans d'UCDB, amb el vist i plau del PSOE que procurava xupar roda. Els altres partits tingueren poca incidència a l'hora de dictaminar la política a seguir. El PCIB iniciava un període de tempteig, de conservadorisme verbal que encara manté, tal volta perquè en el seu si es reflecteixen diversos corrents de comprensió del procés democràtic de Les Illes i aquesta tensió es tradueix en un discret silenci, tot i que va en detriment de la seva imatge pública. El canvi de les sigles (PCE per PCIB) és un intent de guanyar-se un electorat que es belluga a l'esquerra del PSOE, però possiblement aquest vot acabarà en mans del PSM, una vegada superada la profunda crisi que el sacsejà després de les eleccions del 15-J i una vegada coberta la tasca de clarificació ideològica que ha desembocat en el darrer Congrés del partit.

Dèiem però, que el procés autonòmic passà sobretot per les mans d'UCDB i en menor grau per les del PSOE, que s'aferrava a la imatge de Felix Pons per tal d'aconseguir un aval nacionalista. Hem de reconèixer que després del discurs d'Albertí al Castell de Bellver, s'inicià una lluna de mel nacionalista que s'allargà fins a la polèmica, iniciada a les pàgines del Diari de Mallorca per Antonio Alemany i sostinguda per Miquel Duran, sobre el nacionalisme d'UCDB. A partir d'aquest fet s'inicià la ratlla descendent de la paràbola, tot i que la declaració de fe nacionalista que feia Miquel Duran, pogué induir a creure que Antonio Alemany quedava desqualificat del procés polític endegat el 15-J. Això era impossible, perquè per quedar desqualificat Antonio Alemany, també hi havia de quedar el component social que ell representa.

LA LLUITA PER LA CLASSE MITJANA

He escrit al principi d'aquest article, que la burgesia turística neix amb el franquisme i el 15-J bona part de les classes mitjanes mallorquines donaren el seu vot a UCDB, que no representava altra cosa més que el continuisme. ¿Vol dir això que a Mallorca se seguia somniant en la Dictadura i que no s'acceptava el canvi democràtic? En absolut. Almanco jo no ho crec així. Vull pensar que la burgesia mallorquina patia d'uns determinats tics d'origen que la mediatitzaven i que, encara ara, no li han permès constituir-se com a força de poder immediat. Mai no havia gaudit de la més petita capacitat de decisió ni de la mínima incidència política. La seva definició social era representada únicament per la capacitat del seu poder adquisitiu, tot i que mai no ha tingut un poder econòmic real en les seves mans. El seu vot havia de ser necessàriament un vot irreflexiu, car estava marcat per la por a un esdevenidor ple d'interrogants. En plena crisi econòmica se li exigia de cop i volta un protagonisme que no tenia costum d'exercir. El seu vot havia de ser majoritàriament per a UCDB que representava un continuisme descolorit, però segur. La por va vèncer la capacitat de decisió i la dreta monopolista restà tranquil·la, car UCD naixia des de la dreta per tal de controlar el vot del centre. Els estira i amolla es produïren quan UCDB pretengué la velleïtat de fer política de centre. Quan el centre electoral es despertí, Mallorca i Les Illes hauran donat una passa enorme cap a

l'autogovern i la transformació econòmica que aquest fet comportaria, no fuig del control vigilant de la gran dreta. Per això la interpellació d'Alemany a Duran, s'ha de despullar de vestiments patriotes i s'ha d'entendre com el crit d'atenció del poder econòmic a un partit que es permetia jugar la carta autonomista (és a dir, dotar de poder real al poble) amb massa alegria i a la llarga podia posar en perill una estructura econòmica que, amb dictadura o amb democràcia, segueix essent la mateixa. El control de les classes mitjanes, pressuposa el control del poder econòmic. I una classe mitjana controlada per la dreta mai no podrà excedir a una autonomia real, perquè a aquella no li interessa perdre el control econòmic. UCD s'adonà d'aquest fet i de llavors ençà ha canviat totalment la seva alegria autonòmica. Tal volta la victòria de la CAEB damunt la Petita i Mitjana Empresa, ens serveixi per mesurar unes classes mitjanes que no han sabut adaptar-se a les noves circumstàncies socio-polítiques i d'aquesta victòria, neix l'amenaça sobre UCDB i sobre el procés autonòmic. No oblidem que la CAEB s'ha atrevit a qüestionar la necessitat de la via autonòmica, aduint tota una sèrie de raons de poc pes, encaminades a fer públic el descontent dels seus dirigents envers la política iniciada el 15-J. La creació de CD no obeeix a altra raó tàctica, més que a la d'introduir un element corregidor dins les coordenades ideològiques, una mica oscil·lants, dels ucedés.

EL PES DE L'ESQUERRA

CD no és una ideologia. Representa el caramull d'interessos per a la defensa dels quals va ser creada UCD. De fet, homes com Antonio Alemany i Josep Zaforteza, únicament estan separats per unes sigles, car a la seva afinitat ideològica és públicament coneguda. Per altra banda, ni les multinacionals ni la gran banca mallorquina, veuen amb massa bons ulls el procés autonòmic. Els seus interessos no passen per l'autonomia sencera i sols una política d'esqueres, radical de plantejaments i moderada de forma, pot aconseguir atreure's un electorat ampli. Evidentment manca a l'Illa i a Les Illes, un partit de centre, capaç de fer política de centre per a la gent de centre. ¿Serà a la llarga UCDB aquest partit? ¿Tindrà entitat suficient per marcar els camins immediats del nostre futur? És difícil aventurar una resposta. La concepció actual que té de l'Estat UCD concedeix a les autonomies unes llibertats molt migrades, però si aquesta mateixa UCD ha adquirit consistència, ha estat per l'enorme pragmatisme que presideix les seves decisions. Seguí com sigui, en aquests moments, les classes mitjanes tenen la clau del nostre procés autonòmic i l'empraran si són capaces d'adonar-se que sols són l'instrument d'uns interessos supra-nacionals que afecten negativament a tota la comunitat. L'esquerra de Les Illes ha volgut que fos així. El procés illenc reclamava la unitat de cada a les eleccions, per tal de canviar el metabolisme dretà que pateix per tantes i tantes circumstàncies aquesta terra. Tot i això no han realitzat aquesta unió, perquè al capdavant la seva dependència espanyola ha pesat més quel la fidelitat a un poble. Sols a Menorca i a Eivissa l'esquerra ha tingut el suficient seny per a presentar candidats unitaris al Senat. I els resultats han estat prou positius. Isidor Marí no ha pogut superar Abel Matutes, però la victòria de Tirs Pons suposa dotar de veu esquerrana a Menorca, cosa que hagués estat impossible sense un previ pacte d'unitat. A Mallorca l'esquerra espanyolista ha deixat la decisió sobre el futur estatut en mans d'UCDB i els retrets que a partir d'ara puguin fer a les decisions del partit centrista, no seran altra cosa més que coets de fira. La primera batalla ha estat voluntàriament perduda.

LLORENÇ CAPELLA

FAJAS **Reinas** CORSETERIA
J. Masdeu
Josep Tous Ferrer, 1 - Tel. 216033 - Palma de Mallorca

*al servei
de la dona
jove i elegant*

dona
corseteria

J. Masdeu
COLON, 62 - Tel. 216558
Palma de Mallorca

Ca'n Juan
de S'aigo

Casa fundada l'any 1700

Xocolata amb ensaimades calentes

Gelats i quemullars

Obert tot lo dia

C/. Sans, 10

Tel. 211653

Ciutat

TALLER GRÀFIC
RAMON

**Una impremta
per a la nostra cultura**

TIPOGRAFIA I OFFSET

Balmes, 39 Tel. 25 44 32 Palma

Notes al Quadre de les planes 16 i 17 sobre els resultats de les eleccions del 1-M a les Illes

(1) UCD es va presentar a les eleccions del 15-J-77 com a coalició dels partits: Partido Popular, Partido Liberal, Partido Demócrata-cristiano, Partido Socialdemócrata.

(2) CD, coalició electoral integrada per Alianza Popular, Acción Ciudadana Liberal i membres escindits d'UCD.

(3) A les eleccions del 15-J-77 el PSM, abans PSI, es va presentar juntament amb el Partido Socialista Popular formant la coalició Unidad Socialista. El Partido Socialista Popular es va fusionar amb el PSOE el maig-78. Aquesta és la primera vegada que el PSM concorre sol a unes eleccions generals.

(4) UN, coalició integrada per Fuerza Nueva, Círculos José Antonio i Comuni6n Tradicionalista. Aquesta opció política es va presentar a les eleccions del 15-J, a través de Círculos José Antonio.

(5) El 15-J, el PTE, partit llavors a la il·legalitat, es va presentar a les eleccions amb la candidatura Frente Democrático de Izquierdas.

(6) El 15-J l'OIC, partit llavors a la il·legalitat, es va presentar a les eleccions amb la candidatura Frente de Trabajadores. El febrer-1979, l'OIC i MC es van unificar en un sol partit MC-OIC, i han concorregut a les eleccions a Mallorca amb les sigles MCI-OEC.

(*) Les dades amb què s'ha confeccionat aquesta taula són extretes de la premsa de Mallorca i l'estudi de Trias Tejerano, pel que fa a les eleccions del 15-J, per la qual cosa, en combinar dues fonts distintes, no sempre els percentatges són exactes. Pel que fa a les eleccions de l'1-M, les dades han estat extretes de la Junta Electoral Provincial.

«LAS ELECCIONES GENERALES DEL 15-J A LAS ISLAS BALEARES», J. Trias Tejerano. Revista Estudios Políticos. Madrid-1978.

Autonomia, municipis i fet cultural

Jo no sé si la gent de les Illes n'és conscient, però no hi ha dubte que el nostre poble ha arribat a un moment estel·lar, que l'obliga a jugar la carta definitiva del tot o res, que la vida o de la mort. La història està a punt d'oferir-li la gran oportunitat, potser la darrera. Si el nostre poble passa o perd, ja no caldrà que pensi gaire en el futur. Almenys, com a tal poble.

Em referesc a la imminent estructuració d'aquella primera fita en el camí cap al recobriment nacional, que serà —o podrà ser— el règim autonòmic. El trèngol és prou seriós i planteja un seguit d'interrogants. ¿Sabem què és una autèntica autonomia? ¿Tenim una idea clara de quins han de ser els objectius finals d'aquesta autonomia? ¿Entenem quina cal que sigui la direcció d'aqueix procés que el règim autonòmic tot just comença? La qüestió és paorosa. Perquè els illencs haurem d'abandonar ben prest les actituds negatives i les haurem de substituir per unes accions de signe positiu. I això compromet. Al cap i a la fi, poder donar totes les culpes de tots els nostres mals a un Estat unitari, a un govern central, a un llunyà Madrid odiat —i al mateix temps envejat, admirat i imitat—, és una solució consoladora, confortable fins i tot. Ara, però, caldrà rebutjar consolacions i assumir responsabilitats i riscos.

A mi tot això em preocupa molt. Ens hauria de preocupar molt a tots. Els illencs hem d'elaborar la nostra pròpia Constitució, l'Estatut que configuri el marc, més o menys limitat, del nostre autogovern. Si feim malbé el cúmul de possibilitats que això significa, si no sabem què fer amb aquesta oportunitat que tenim a l'abast, haurem de pensar que el procés d'alineació, de provincialització, s'ha consumat definitivament i de manera irreversible. Parlant cruament en plata: si feim avortar la nostra autonomia, està fet de nosaltres.

Insistesc en la meua preocupació. Redactar un Estatut d'autonomia mínimament passable no és gaire difícil; però potenciar aqueixa autonomia cap a la plenitud nacional, és una tasca àrdua i delicada. Cal posar-hi els cinc sentits, vessar-hi tota la càrrega de consciència que siguem capaços de segregat. Canviar, sobretot, unes estructures mentals encarcades, aferrades obsessivament a uns esquemes heretats i amb prou feines modificables.

La primera cosa que haurien de tenir clara els encarregats de posar els fonaments de l'autonomia insular, és a partir d'on, de quina cèl·lula, cal construir aquesta autonomia. M'alarmo, per exemple, que es parli molt de «País Balear», com si fos aquesta entitat la dipositària en primer grau de la sobirania autonòmica, i que hom oblidés sovint que aqueixa sobirania té l'arrel més endins i més avall: a la ciutat, a la vila, en el barri, a la rodalia. Sembla, a vegades, com si volguessin aplicar al nostre país, reduït a escala, l'esquema tradicional de l'Estat unitari. I això fóra perillós. Perquè, a la llarga, podria donar com a resultat que els nostres organismes d'autogovern esdevinguessin un mer succedani de la «Diputación Provincial», la qual, en el millor dels casos, només seria superada en eficàcia administrativa. I no és això el que hem de voler, sinó allò altre que sigui capaç de conduir-nos fins a una plenitud de vida nacional.

D'aquest punt de vista, cal posar de relleu la importància decisiva, bàsica, que la política cultural haurà de tenir dins l'actuació dels poders autònoms, i la necessitat d'articular aquesta política dins unes línies coherents, a partir de la seva arrel, del seu àmbit primari i més immediat a l'home de carn i os. Fins ara hem patit en aquest camp un dirigisme displicent que, amb gest paternal, distribuïa per les «provincias» les engrunes d'una cultura o d'una ac-

ció cultural fabricades a les altures. Ara caldrà que invertim els termes, que la política cultural es projecti i es realitzi des de la base. No hem d'oblidar que la cultura pròpia d'un poble és el seu document d'identitat, la targeta on figuren el seu nom i llinatges, aquelles dades que el distingeixen de tots els altres. Més encara: quan el fet de la creació cultural esdevé consciència i no es limita a una simple inèrcia, a una rutina, a una tradició inconscient i somorta, no és ja tan sols un document d'identitat, sinó, en tota plenitud, un document nacional d'identitat. Perquè consciència cultural i consciència nacional són, en el fons, una mateixa cosa inseparable i indestriable, que se situa part damunt de qualsevol estructura política.

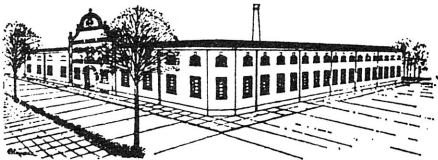
No fa gaire vaig escriure que el fet cultural, a més d'un fet complex, és un fet múltiple i variat. La cultura d'un país, d'una nació, no duu uniforme ni s'edifica a base d'imposicions. Això pot ser ho cregueren, en el segle XVIII, els emperrucats savis de la Il·lustració i de les Acadèmies, i ho creuen ara els feixistes; però no és cert. L'horitzó de la cultura es va eixamplant, no per tancar-se ni per contrariar-se, sinó ben al contrari, per sumar, integrar i harmonitzar varietats dins àrees cada cop més vastes, cada cop més riques de matisacions, com si fossin cercles concèntrics dibuixats a partir de l'horitzó més immediat, i fins i tot més íntim, del ser humà. No tinc cap escrúpol de dir que existeix —posem per cas— una cultura felanitxera que defineix una identitat local, i que aquesta cultura, precisament perquè és felanitxera, s'articula dins una altra àrea més ampla: la cultura mallorquina, que defineix una identitat regional, o més ben dit, en el nostre cas concret, insular. I que aquesta cultura mallorquina, precisament perquè ho és, s'integra a

la vegada dins una altra àrea més ampla, que podem anomenar cultura balear, definidora d'una identitat de país. I que aquesta cultura balear, precisament perquè és cultura balear, troba acollida dins una altra àrea més ampla: la cultura catalana, la cultura dels Països Catalans, que dona forma plena definitiva a una identitat nacional. I encara aquesta cultura dels Països Catalans, precisament perquè és dels Països Catalans, s'integra al seu torn dins cercles culturals superiors: dins la cultura mediterrània, i, a partir d'aquesta, dins la cultura europea, de-finidores totes dues d'identitats supranacionals.

Vet aquí el procés que haurien de tenir sempre present qualsevol projecte de política cultural pensat des de l'autonomia i qualsevol acció encaminada a potenciar la producció cultural. L'autonomia, igual que la cultura, s'estructura des de les seves bases més immediates: des del carrer, des del barri, des de la vila, des de la comarca, des de l'illa, i d'aquí cap amunt. Si invertim els termes o prescindim de qualsevol de les anelles d'aquest procés, caurem de bell nou en les velles abstraccions, en els vells uniformismes, en els vells dirigismes.

El fet cultural és el fonament de la plenitud nacional, i el fet cultural es desenvolupa a partir de les arrels més senzilles, més profundes i més a l'abast. D'aquí el paper de protagonisme que caldrà atribuir, en els plantejaments polítics que es facin en aquesta matèria, als organismes primaris de base: els barris, les Associacions de Veïns, els Ajuntaments. Fóra molt bo que els qui han de redactar l'Estatut de les Illes i han de posar en marxa el nostre procés autònom reflexionassin a fons sobre aquestes coses.

Josep M. LLOMPART

FÀBRICA D'ARTICLES DE PELL

guants

bosses

peces de vestit

i marroquineria en general

Gran Via de Colón - Telèfon 50 19 00

I N C A

VERJO

s'oli gustós d'abans

encara es fa avui

ALL CAIMARI

ELECCIONS 1979

Una lliçó per aprendre encara

per Sebastià Verd

Dia tres d'abril tornarem a ésser davant una de les fites amb la història, una més de les moltes que hem anat passant des del 1975 en què morí, de mort natural, la dictadura. Dia tres que ve, a les Illes triarem els consells que substitueixen la Diputació. L'ens preautonòmic serà elegit per sufragi universal, amb la qual cosa hom podrà dir que s'ha donat una passa més cap a l'autonomia. És més, els homes que surtin de les urnes a la matinada del quatre d'abril seran, en bona mesura, els encarregats de menar els pobles illencs vers l'autogovern. És clar que gaudiran del suport moral i de la força suficient per tirar endavant el procés autonòmic.

No estam, ni prop fer-hi, davant la fita històrica per tots esperada, la del dia que els mallorquins i, al nostre costat, els pobles de Menorca i d'Eivissa i Formentera —cadascun a ca seva i tots solidaris uns amb els altres— siguin lliures d'elegir el seu propi futur. Però poc a poc ens hi acostarem. De fet ja estam molt lluny d'aquell novembre de 1975 i encara no han passat quatre anys. D'aquí a quatre més, quan torni haver-hi eleccions generals, cal creure que l'estatut d'autonomia ja serà un fet. Si «UCD compleix», així ha d'ésser necessàriament.

Dia tres, els mallorquins anirem de bell nou a les urnes, però —siguem sincers— no cal esperar grans variacions sobre els resultats obtinguts fa un dies, l'1-M, quan un cop més sorti triomfadora la UCD, que es manté com a primer partit de les Illes. La diferència entre els centristes i els socialistes del PSOE ha estat prou gran com per no admetre discussions i això malgrat que UCD hagi perdut vint mil vots en relació al juny de 1977, mentre que el PSOE en guanyava deu mil. Per tant, seguim i seguirem durant quatre anys o molts més, en mans del senyor del Centre. La UCD és el partit que majoritàriament ha d'enllestir el procés autonòmic, per bé que calgui suposar que la redacció correspongui

a tota la societat i no sols als representants de la majoria.

Hem d'aprendre la lliçó d'aquestes darreres eleccions generals, que ens han duit quatre diputats d'UCD, tal com ja succeí l'any 1977, però un d'ells és el ministre d'Educcaió Iñigo Cavero («ustedes hablan —va dir públicament en un debat públic organitzat per *Ultima Hora*— mallorquí, menorquí, ibicenco y «formenterenco», que vienen de un tronco común con el catalán») i dos més del PSOE, així com dos senadors d'UCD, un del PSOE, el ja inevitable Abel Matutes per Eivissa (l'any passat d'AP, enguany de CD i el que ve de com es digui el partit que accepti protegir els seus interessos) i, com a gran novetat, un menorquí, Tirs Pons, senador per tota l'esquerra d'aquesta illa. La lliçó, com deïm, no és altra que la de saber que la història no es mou de pressa en aquestes illes, sinó ben poc a poquet i que tenim UCD de per vida. Hem d'acostumar-nos a acceptar aquest fet.

Cal ésser, per tant, molt pragmàtic a l'hora de judicar els problemes polítics de les Illes o, en concret —perquè aquest és el nostre observatori— de Mallorca. L'anomenat Centre controlarà sense cap mena de dubtes, sempre que no s'interferesqui un miracle que, en sociologia, rarament solen ocórrer, tot el poder. De fet podrà gairebé fer i desfer a la seva voluntat. No cal esperar gran avanços en la distribució de la riquesa, en la protecció a les classes populars o en l'assistència tan sanitària, com social, com cultural al poble humil, malgrat, però, que el programa d'UCD compregui apartats molt concrets on es plantegen totes aquestes i d'altres qüestions. Ara bé, cal ésser just i considerar que la UCD no es una dreta del tot conservadora, sinó que intenta adaptar-se a les circumstàncies, fent el joc a la història per tal de poder sobreviure. I és per això, precisament, que no consideram el triomf d'aquest partit com una tra-

LLUC

**Bolletí
de
subscripció**

NOM

DIRECCIÓ

POBLACIÓ

es fa subscriptor de la revista **LLUC** (300 ptes. per tot l'any 1979), quantitat que pagarà

..... enviant gir postal o taló bancari barrat

..... contra reembossament (o al cobrador domiciliari si viu a Ciutat de Mallorca)

..... per un rebut domicialitat a Banc o Caixa

Marcau amb una X la forma de pagament que us interessi.

Retallau i enviau aquest bolletí de subscripció a **LLUC, apartat de correus 619, Palma de Mallorca**, i rebreu puntualment al vostre domicili la nostra publicació bimestral.

gèdia. No, ans al contrari, creim sincerament que ara —i més el tres d'abril— ens trobarem davant un camí que cal començar a fer, sabent per primera vegada on ens trobam exactament.

Vivim a un poble que ha rebutjat de pla tot el que significa el franquisme, que ha acceptat per bo un partit que, encara que personalment hi puguem tenir moltes reserves, ha fet pública declaració d'acceptar al seu si la ideologia nacionalista, un partit presidit a les Illes per un home que a Barcelona, no fa gaire i en presència de tot el govern de la Generalitat, afirmà que Europa passa pel recobriment de la identitat de tots el seus pobles, un partit que (deixant de banda les desafortunades paraules del senyor Cavero) està emprant darrerament la nostra llengua amb tota normalitat. Ha donat, la UCD, proves que té, en el terreny cultural, bona voluntat i que, quant als plantejaments econòmics, també veu —per bé que fins ara només es mogui sobre teories i hagi tengut dubtes seriosos respecte a la protecció de la natura— la necessitat d'una adaptació a la realitat de les Illes. Té evidentment, greus contradiccions, però, també tecnicament, les pot vèncer.

Els illencs han rebutjat també els neofranquistes de la CD, als qui volem perpetuar un sistema polític recolzat en l'oligarquia. I d'això ens n'alegram, però ens esglaia el pensar que la derrota de la Coa-

lició hagi estat tan gran com per suposar la «desaparició» política d'aquesta dreta que, vulguem o no, existeix i que si no es pot organitzar en un partit propi cercarà d'infiltrar-se a les files d'un altre, que serà, sens dubte, el Centre Democràtic. Llavors, l'espai polític de la UCD aniria des d'un extrem a l'altre de la dreta i per aquí haurà de perdre totes les seves energies en complaure una clientela que només vol defensar els seus interessos o els d'una minoria privilegiada que, sigui com sigui, necessita mantenir el seu status actual. Aquest és un perill que cal combatre.

D'altra banda, els mallorquins han donat suport al PSOE, no a bastament com per poder fer ombra a la UCD (encara que sí hagi guanyat a alguns pobles, com Lluçmajor o Alaró i que estigui a no massa punts del centre a Ciutat), però sí suficient com per a poder fer sentir la seva veu crítica en l'oposició. El paper del PSOE serà de contrapès, el de catalitzador de la política entrista, per fer avançar-lo precisament pel centre, que no sempre és el camí de la UCD. La seva responsabilitat és grossa, car els comunistes aquí no tenen —les urnes ho diuen clar— cap mena de força.

Força que tampoc tenen, almanco per ara, els nacionalistes. Els mallorquins no hem donat suport suficient, com tampoc ho férem el 1977, al PSM (les altres opcions autòctones ja fa temps que no hi són). Aquí, a la nostra societat illenca, s'ha comès un error històric que algun dia —esperem que no— s'haurà de pagar; l'error de no haver sabut articular la força nacionalista capaç de fer girar els vents cap a un autèntic recobriment de la identitat del nostre poble i sobretot cap a una política realista en la utilització dels nostres recursos naturals, un poble que sàpiga que necessita tant del seu territori com de la seva personalitat per sobreviure. Això no sembla massa clar. Això sí que no s'ha sabut guanyar amb les eleccions.

Així, un cop més, les urnes han donat guanyadors els qui han rebut la seva força de Madrid. Cal esperar únicament, com esperança, que els homes d'UCD acceptin defensar un programa mallorquí, menorquí, eivissenc i formenterer cap a l'autogovern. ¿Es això possible? Ho hem de demanar, precisament, a la UCD.

SEBASTIA VERD

El Drach

BIJUTERIA DE NOVETAT

OBJECTES TÍPICS DE MALLORCA

Sant Domingo, 11

CIUTAT

ÚLTIMA HORA

La veu del poble i dels pobles

Projecte de «Bases de política cultural» del Secretariat de Barriades de l'Obra Cultural Balear

La Junta Directiva de l'Obra Cultural Balear en la seva reunió de dia 21 de Febrer passat va aprovar els documents Bases per a una política cultural per a les barriades de Mallorca i Projecte de política cultural per als barris de la ciutat de Mallorca. Ambdós documents havien estat elaborats pel Secretariat de Barriades de l'Obra i constitueixen les bases teòriques que informaran l'actuació del Secretariat d'ara endavant.

L'Obra Cultural Balear organitzarà un cicle de conferències sota el títol de «Per una política cultural nostra», en què es donarà a conèixer els continguts dels documents esmentats i s'iniciaran un seguit de gestions destinades a elaborar conjuntament amb els òrgans de govern municipal i pre-autonòmics, un projecte definitiu de política cultural per al nostre País.

A continuació reproduïm el text íntegre d'ambdós documents.

0. JUSTIFICACIÓ

És evident que tota cultura té uns protagonistes: els ciutadans que dia a dia la conformen amb totes les seves manifestacions vitals. Conscients d'aquest fet, aquestes Bases de Política Cultural no pretenen altra cosa que no sigui canalitzar i facilitar la plena expressivitat popular. El Secretariat de Barriades de l'OCB comprèn la necessitat que tenim de normalitzar la cultura dins l'àmbit territorial de les Illes, com a integrant dels Països Catalans, si realment pretenim recuperar el sentit de poble, somort d'ençà de la promulgació dels Decrets de Nova Planta i de les mesures opressives que els diferents governs espanyols han decidit practicar, sobretot sota el comandament de la Dictadura franquista. Mort, però, el dictador i fracassat el seu intent de colonització total i absoluta, encaminat a aconseguir la submissió definitiva del poble dels Països Catalans, ha acabat el temps de pura resistència d'una cultura —la nostra— reduïda, amb el vist i plau dels organismes culturals espanyols, a l'expressió literària. Ara cal retornar al poble el protagonisme cultural que pel fet d'esser poble li pertany. És més, la substitució de la cultura pel poble per la cultura del poble ha d'esser el nostre primer objectiu, si associam —cosa que no es posa en dubte— l'assumpció de la llibertat individual amb el retrobament de la identitat nacional que serà l'assumpció per part del poble de la llibertat col·lectiva.

1. BASES DE POLITICA CULTURAL

Les dotze Bases que a continuació segueixen intenten sintetitzar els principis fonamentals que haurien d'inspirar qualsevol planejament de política cultural a Mallorca. En aquestes bases, dos trets sobresurten: el concepte, eminentment popular del sentit de cultura i la unitat lingüística

i cultural dels Països Catalans. Ambdós principis són l'origen on graviten els altres: el fet universal de la cultura, el tractament del fenomen migratori, etc. D'altra banda, les bases són també imprecises, on apareixen conceptes poc o no gens definits, això és natural en qualsevol text que pretengui ésser instrument de conciliació, l'ambigüetat és a vegades inevitable.

BASE PRIMERA

Entenem per cultura el conjunt de realitzacions pràctiques, valors, signes i formes i representacions que motiven la conducta humana social i individual, i la modificació i reproducció d'aquelles realitzacions pràctiques, valors, signes, formes i representa-

cions que un poble ha creat al llarg de la seva història.

BASE SEGONA

La cultura de Mallorca és part íntegrament de la cultura dels Països Catalans. Ho prova la unitat de la llengua i manifestacions d'índole cultural, que s'han mantingut a través dels segles malgrat l'acció castellanitzadora de certs sectors de la classe dominant, en ocasions alienes al nostre poble. Ho proven també, els testimonis més lúcids dels intel·lectuals del nostre país al llarg de la història.

BASE TERCERA

El sentit de cultura que aquí consideram està en contradicció amb qualsevol tipus de dirigisme o imposició oficial. En aquest punt, qualsevol in-

tent d'organització d'una política cultural ha d'esser protagonitzada per organismes propis de la nostra nació amb la participació activa de les organitzacions culturals i cíviques del nostre país, donant el protagonisme que li pertoca a les classes populars.
BASE QUARTA

La cultura mallorquina o cultura catalana, no pertany a cap sector social ni cap partit polític en exclusiva, sinó ben al contrari, és un patrimoni de tot el poble dels Països Catalans. Així han de revisar-se anàlisis simplistes que desenfocuen l'essència de a nostra realitat nacional, fent-la aparèixer opressora respecte als sectors d'immigració, sense atendre als factors de tipus polític i ideològic que fonamenten aquesta situació.
BASE CINQUENA

El fet que molts sectors immigrants encara no hagin tingut accés al nostre patrimoni cultural és, entre d'altres, la conseqüència d'una política repressiva i autoritària, tendent a anul·lar la nostra realitat com a poble i que pretén la instrumentalització de la població immigrada com a element disgregador de la nostra identitat nacional. Els responsables d'aquesta situació són alhora una estructura de poder de tipus centralista i la complicitat d'uns sectors del nostre país, que han renunciat a defensar els interessos col·lectius de Mallorca. Una política democràtica haurà de proposar-se d'oferir la nostra cultura a aquells sectors de població immigrada que vulguin entrar a formar part de la nostra comunitat. Perquè Mallorca, com la resta dels Països Catalans, deu la seva història a la diversitat d'homes i dones que han trobat en ella la seva pàtria.
BASE SISENA

La llibertat és un dret irrenunciable de l'home. Una política cultural coherent ha d'anar orientada a estimular el desenvolupament de la personalitat de l'individu i alhora possibilitar la seva realització individual i col·lectiva, la qual cosa representa el desenvolupament d'una convivència solidària, al temps que a Mallorca es materialitzaria una consciència nacional, que, avui és endormiscada pel procés d'a-

lienació nacional que el nostre poble ha sofert aquets darrers segles.

BASE SETENA

La nostra tradició ha estat oberta i permeable als corrents del pensament i del progrés. Aquesta actitud ha de mantenir-se si volem que la cultura catalana sigui present al món internacional. Però per a poder contribuir al coneixement i comprensió de tots els pobles d'Europa i del món, cal comprendre la nostra pròpia terra. Aquest objectiu implica estudiar-la a fons, en les seves contradiccions internes, en el seu ésser fonamental. Car la vocació universal de la nostra cultura estriba en la voluntat d'aspirar a contribuir al benestar intel·lectual i físic dels pobles, rebutjant qualsevol temptació d'imperialisme, concepte aquest, que no pot existir en un país que vulgui aspirar a ésser cult.
BASE VUITENA

BASE VUITENA

Si el poble mallorquí ha de continuar éssent un poble coherent amb la seva història passada i el seu present, ha de plantejar-se l'aplicació d'una política cultural que fomenti l'interès dels mallorquins pel coneixement de la seva societat. Una política cultural en aquest sentit haurà d'esser atrevida, radical, en els seus plantejaments, pulx com sigui que la cultura és allò més profund arrelat dins l'esser del poble, és, al mateix temps, una característica principal de l'esser com a nació. En aquest sentit és el poble el responsabilitzat a prendre part activa en la història en un o altre sentit, com és responsabilitat principal dels òrgans de poder del nostre país, la gestió i aplicació, posant els mitjans que calgui, d'una política cultural mallorquina.
BASE NOVENA

Una política cultural mallorquina no pot prestar-se al joc de la disglòssia en considerar Mallorca com una illa «bilingüe». Si això fóra així, entrariem en contradicció amb les característiques definidores de la nostra societat, i, com sigui que l'idioma castellà gaudeix de tots els favors de l'Administració, i, com sigui que dos-cents cinquanta anys de dominació lingüística, han creat una inèrcia social a

sobrevalorar el castellà sobre la llengua catalana, la institucionalització de la disglòssia convertiria a Mallorca en una terra on la llengua autòctona sofriria un procés de continua degradació i de desprestigi social. Una política cultural mallorquina, ha de tenir com a objectiu principal l'extensió de l'ús del català a tots els nivells de la vida pública i privada.

BASE DESENA

La necessitat d'un ensenyament en català i amb continguts culturals propis de la nostra nació, és una exigència prèvia a qualsevol plantejament de política cultural. Ans al contrari, una política cultural avançada i congruent amb les nostres arrels més profundes es veurien ineficaces si no hi ha una ferma voluntat de recuperació cultural, que només es manifestarà en el moment en què l'ensenyament del català i en català sigui obligatori a tots els nivells educatius de Mallorca. Tot i considerant que aquesta mesura ha d'anar acompanyada d'un període de reciclatge del personal docent, l'aplicació d'aquesta mida és irrenunciable.
BASE ONZENA

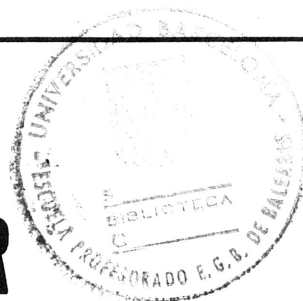
Una política cultural mallorquina no pot oblidar el patrimoni cultural legat pels nostres avantpassats a través de la protecció dels arxius, museus, patrimoni artístic..., i del patrimoni natural, medi determinant de la nostra vida social que ha de preservar-se en les millors condicions possibles per esplai i goig de nosaltres i els nostres descendents.
BASE DOTZENA

Dins d'una política cultural mallorquina no poden restar al marge els mitjans de comunicació. Per excel·lència la premsa, la ràdio i la televisió, òrgans que aconsegueixen un paper importantíssim en la difusió de la informació, contribuint poderosament a la formació d'una consciència d'expectatives culturals. Així, una política cultural no pot deixar de pronunciar-se respecte a la necessitat d'uns mitjans de comunicació en llengua catalana i controlats desde Mallorca com a instruments essencials per a la presa i normalització cultural del nostre país.

RÀDIO POPULAR

una amiga de tot lo dia

C. O. P. E.
MALLORCA

Projecte «de política cultural per als barris de la Ciutat de Mallorca», del Secretariat de Barriades de l'Obra Cultural Balear

0. PREAMBUL

Les línies d'una política cultural que vulgui respondre a l'esperit que es dedueix de les «Bases de Política Cultural», anomenat DOCUMENT N.º 1, del Secretariat de Barriades de l'Obra Cultural Balear, s'hauran de concebre des de la perspectiva de dos eixos fonamentals: a) La consideració del fet cultural com a patrimoni del poble, la qual cosa implica donar a les organitzacions de base: Associacions de Veïnats, Associacions de Pares d'Alumnes, entitats recreatives i culturals, etc. la responsabilitat de la vida cultural de les seves comunitats. b) La consciència de ser una comunitat lingüística i cultural anormal on els signes d'identitat resten oblidats o ignorants per molts d'homes i dones de Mallorca i per un sector d'immigrants que no han tengut encara la possibilitat d'integrar-se a la cultura del nostre país.

De la conjunció d'aquests dos eixos ha de sortir una pràctica cultural que sigui capaç de superar la cultura d'élite i la massificació creixent de la cultura, i que entengui el bé cultural com un dret de l'home, sense el qual no són possibles ni la llibertat ni la democràcia.

1. PROJECTE DE POLÍTICA CULTURAL

Un projecte de Política Cultural que es pugui aplicar a les Barriades de Ciutat ha de tenir en molta consideració la realitat socio-cultural i econòmica de cada barriada en concret, ja que l'endegament d'una tasca cultural diferirà d'una barriada a l'altra, segons les característiques socio-culturals de la població, els mitjans tècnics, econòmics, etc. En aquest sentit, és urgent la redacció d'un informe de «situació» de cada barriada en ordre a l'elaboració dels «Plans d'actuació cultural» específics per a cada barri de Mallorca, com a instruments essencials per a la concepció i realització d'un ambiciós pla de política cultural.

1.1. Pressupostos d'actuació

L'escassa vinculació existent entre veïnats-barri i veïnats-Ciutat, mostra el baix nivell de consciència de col·lectivitat del nostre poble. Això ha donat com resultat que la població de Mallorca (ciutat) visqui aïllada gairebé del seu entorn i, per tant, allunyada dels mitjans de difusió cultural existents a la ciutat, que, d'altra banda, han estat més aviat centres estàtics que no difusors de cultura. Pressupostos bàsics, doncs, de qualsevol

tasca de redreçament cultural haurien de ser, al nostre entendre, els següents:

A) Fomentar l'organització de la població en estructures d'àmbit de barriada, com a forma més adequada per a la realització d'una política cultural que connecti amb els interessos de la població del nostre país.

B) Mantenir una actitud oberta i crítica davant les qüestions que afectin i interessin als ciutadans.

C) Adoptar una actitud pedagògica centrada en l'ensenyament de l'idioma i la cultura de Mallorca.

1.2. Programes a desenvolupar

El pla de política cultural haurà de desenvolupar tot un seguit de programes específics. Aquests programes es podrien distribuir en temes:

A) Elaboració d'un ampli programa de difusió de la cultura (en sentit restringit).

B) Elaboració d'un programa d'estudi i de sensibilització sobre els equipaments i la qualitat de vida a la ciutat.

C) Elaboració d'un programa de cara al jovent.

D) Elaboració d'un programa d'organització del lleure, l'esplai i l'esport.

E) Elaboració d'un programa dirigit a la tercera edat.

F) Elaboració d'un programa de sensibilització davant els problemes

de la marginació de la dona en la societat.

La complexitat dels temes a desenvolupar exigirà la creació d'un seguit de Comissions Tècniques que estudiïn en profunditat els assumptes sense que això signifiqui, però, oblidar les línies generals que informen la intenció del pla de política cultural.

1.3. Plans d'actuació cultural

S'haurien de redactar uns plans específics per a cada barriada que s'articulin dins el pla de política cultural. La redacció d'aquests plans hauria de ser feta sobretot, per les organitzacions de base que tinguin el seu àmbit d'actuació a cada barriada, emperò, abans d'iniciar aquesta redacció, resulta imprescindible tenir una àmplia informació sobre tots aquells factors que incideixen en la marxa d'una tasca cultural. Així, creim important la redacció d'uns informes de «situació» referits a cada barriada i que recullin, com a mínim, les següents dades:

A) Nombre i qualitat de centres d'ensenyament, culturals i recreatius.

B) Nombre i qualitat de centres d'esbarjo.

C) Nombre i qualitat de llocs o centres de reunió o de vida comunitària.

D) Nombre i qualitat d'associacions i entitats culturals.

E) Nombre i qualitat de centres públics dedicats a activitats culturals (biblioteques, sales de conferències, centres d'estudi que no siguin acadèmies).

El coneixement de cada barriada en els seus estatuts socio-culturals i econòmics és una informació valuosa per a la concepció i realització del pla de política cultural.

1.4. Pla cultural d'urgència

La concepció d'un vast pla de política cultural destinat a les barriades de Ciutat, no podrà ésser redactat precipitadament i amb improvisacions. D'aquí que es cregui convenient establir un pla d'urgència, que supleixi la manca d'una planificació cultural enmarcada dins d'una perspectiva a llarg termini de redreçament cultural de Mallorca.

Al nostre parer el pla d'urgència contemplaria:

A) Creació d'institucions de dinamització cultural.

B) Creació de mitjans de comunicació al servei de la cultura.

C) Formació de personal per a la tasca de divulgació cultural.

Aquestes tres vessants correspon-

drien als següents ordres activitats: centres de divulgació cultural, publicacions i preparació d'especialistes en les distintes tasques a realitzar en els centres.

1.4.1. Centres de divulgació cultural

Es centrarien en la creació de Biblioteques populars. Ateneus populars i Escoles d'iniciació a la cultura de Mallorca. Els criteris que responen a aquestes categories d'acció cultural serien: a) Informació-investigació. b) Acció cultural. c) Actitud pedagògica cap al medi social. Desenvolupant aquestes institucions l'estructura de funcionament tendrien totes elles un caràcter autònom, entre elles mateixes i l'aparell que pogués coordinar les accions culturals.

A. 1) Escoles d'Iniciació Cultural (a la cultura de Mallorca)

Aqueixes escoles, localitzades als locals de les Associacions de Veïnats, de Pares d'Alumnes, als Centres d'Ensenyament, clubs culturals..., consistirien en un total de tres cursets per a iniciació a la cultura de Mallorca. Aquests cursets de tres mesos (Octubre-Desembre, Gener-Març, Abril-Maig) distribuïts en diversos graus, introduirà els assistents en la llengua, història, música popular, etc. de Mallorca, amb mètodes estudiats expressament per aquesta funció i amb l'ajut del cinema i altres materials audiovisuals. Aquests cursets intentarien ser participatius organitzant activitats complementàries: visites culturals, excursions, taules rodones, viatges... Al mateix temps, donaria elements per a la comprensió de l'economia, agricultura, ramaderia, indústria, turisme..., de Mallorca i les terres germanes.

A. 2) Biblioteques populars

Localitzades en locals propis o de multi-utilització, les biblioteques haurien de gaudir d'un fons inicial convenient per desenvolupar la seva labor. El fons inicial hauria d'esser nodrit fonamentalment d'obres d'inte-

rés segon el criteri d'una comissió que hauria de formar-se per aquesta tasca. En quant al seu funcionament, cada biblioteca hauria de tenir un estatut d'autonomia de cara la seva organització (Préstecs, llibres a adquirir, etc.) i hauria d'estar regida per una Junta Directiva, de la qual formessin part els lectors i les associacions culturals del país. Es evident, però, que cal un estudi profund de la política de biblioteques que hagi d'aplicar-se, així com el caràcter i la ubicació de cadascuna d'elles, que en cada circumstància, requerirà un tractament diferent. Com a mesura urgent, de ràpida aplicació, podria esser interessant la creació d'una biblioteca ambulant, dins de la línia de servei al país i a la cultura nostra.

A. 3) Ateneus Populars

Sota aquest nom es tractaria de crear uns centres culturals a les barriades de Ciutat. Aquets centres estarien formats per un o diversos locals o inclús utilitzant locals polivalents (escoles, locals d'associacions) i haurien d'esser a base de la dinàmica cultural del barri.

La tasca dels Ateneus Populars es fonamentaria en la concepció del barri com a unitat de convivència dins la ciutat. En aquest sentit els Ateneus de Barriades, haurien de proposar-se esser l'aglutinant de les inquietuds de la comunitat.

Les activitats dels Ateneus serien diverses i en funció de les respectives Juntes Directives, però, sobretot haurà de reunir i proporcionar un seguit de serveis comunitaris: centres de treball artístic, sales per activitats docents i culturals, d'esbarjo, etc.

L'organització interna dels Ateneus haurà d'esser objecte d'un estudi profund i haurà de concebre's dins la perspectiva d'aconseguir la vella aspiració de superar la separació que dissocia l'escola i el medi social on aquesta desenvolupa la seva tasca. L'organització dels Ateneus Populars, haurà de proposar-se reunir sota una

mateixa instància totes quantes entitats de caire cultural existeixen als barris, car en la mesura que cada Ateneu sigui més aglutinant, més universal, així millor podrà acomplir la funció de difusor i generador de cultura.

1.4.2. Mitjans de comunicació

La concepció d'uns mitjans de comunicació on la funció principal sigui la comunicació entre els homes i dones que habiten cada barri, és una tasca que escapa a les possibilitats que aquí es pretén introduir arriba a dos nivells: 1) A nivell de publicacions informatives, mitjançant la difusió d'un òrgan periòdic propi, pels barris de Ciutat, i, 2) La publicació d'uns fulls informatius de divulgació sobre diverses temes d'interés comunitari.

1.4.3. Formació de personal

La posada en funcionament de les activitats que aquí es contenen plantejarà amb urgència la inexistència d'un personal adequat a cada tasca específica. Així, no podem oblidar la necessitat de preveure uns cursos de capacitació sobre: funcionament de biblioteques, d'organització d'activitats de lleure, etc. Serà necessari preveure una estructura d'activació cultural i un personal disposat a dur-la a terme.

1.5. El finançament

El desemborsament econòmic que la posada en activitat de tot el conjunt de propostes que aquí s'han apuntat, és tan elevat que escapa a les possibilitats d'una associació com ara és l'Obra Cultural Balear, o altres similars, però endemés, la tasca de reconstrucció del país, és una responsabilitat col·lectiva, i així els òrgans de govern propi, en primer instància, i els de representació local són els primers responsabilitzats en arbitrar les fórmules econòmiques, perquè la cultura no sigui la resta d'un pressupost anual, sinó una de les partides importants.

4 Gats
Galeria d'Art

c/. sant sebastià, 2 i 3
tel. 22 64 93
ciutat de mallorca

Joan Pons

12 març - 20 abril

Ramon Canet

23 abril - 19 maig

Les Associacions de veïnats a Ciutat

LA NOSTRA CIUTAT

El creixement de la nostra Ciutat va molt lligat al desenvolupament econòmic de l'Illa on, amb l'arribada del turisme, s'inicia una forta necessitat de mà d'obra abundant, al temps que l'especialització turística provoca la desaparició o afebliment de bona part de les nostres activitats econòmiques tradicionals. Aquesta anarquia dona peu a un gran corrent migratori tant del camp cap a Ciutat com des d'altres indrets de l'Estat espanyol.

Dit procés exigeix una ràpida construcció de vivendes que possibilita un fàcil enriquiment de les immobiliàries i urbanitzadores. Aquest tipus de desenvolupament, sense ordre ni concert i al ritme del més gran i ràpid benefici, fa aparèixer nous barris (Vivendes Verge de Lluc, Son Gotleu, Camp Redó, Son Roca, Son Cladera, S'Indioteria, Son Oliva, etc...) que, si bé es diferencien per l'època de la seva construcció, posseeixen tots un denominador comú: manca, gairebé, de tots els serveis necessaris i una infraestructura molt deficitària.

A Ciutat, ens trobam també, amb uns barris antics i degradats: Puig de Sant Pere, Sa Calatrava, Es Molinar... on trobam escombraries, enclotxes, cases sense aigua corrent, sense serveis higiènics i on no hi manca mai qui, a més, cerca especular damunt el terreny i les persones.

NAIXEMENT DE LES AA. VV.

La manca de condicions de vida dignes en totes aquestes concentracions humanes així com la falta de les llibertats polítiques més elementals potencien la resposta dels veïnats a les convocatòries de Juntes Promotores d'AA. VV. formades per nuclis d'avantguarda de diverses barriades. Podem dir que les AA. VV. de Ciutat no han nascut, en general, com un procés de lluita reivindicativa sinó que els promotors, si han sabut arrelar dins les necessitats del veïnatge, han denunciat, han informat, han aglutinat sectors afectats i, han creat una dinàmica i moviment de veïnats en-

TORN DE LES AA. VV.

Totes les Associacions neixen en parades en la llei del 64, o sigui sota

la legalitat franquista, però, ben aviat i, malgrat les dificultats i debilitat del moviment obrer i popular a Ciutat, es converteixen en l'instrument més efectiu per a lluitar a favor de les reivindicacions de les barriades perifèriques. N'han arribat a existir unes vint-i-dues.

El naixement de la Coordinadora d'AA. VV. constituí més bé la coordinació de les diferents Juntes Promotores, dels petits nuclis més conscients i polititzats de cada barriada. Però també, poc a poc, es convertí en Instrument impulsor de lluites i coordinador d'esforços a través, sobretot, de les diferents coordinadores de feina: Urbanisme, Sanitat i Cultura.

PRESENCIA DE LES AA. VV. DINS LA LLUITA CIUTADANA

Les lluites més intenses dutes a terme a Ciutat han comptat amb la presència impulsora de les AA. VV. Basta recordar la defensa de la barriada de Sant Pere, d'Es Camí d'en Maiol, de les urbanitzacions d'Es Rafal Nou, de Son Cladera, de S'Indioteria, de Son Roca, etc. No podem oblidar la lluita de Son Cladera, S'Arenal, Son Roca i Son Rapinya per un consultori mèdic a cada barriada i per la permanència del que tenen a S'Indioteria i Verge de Lluc. També fou la Coordinadora d'AA. VV. qui impulsà la creació de l'Assemblea Ciutadana com organisme aglutinador de totes les forces polítiques i organitzacions obreres i populars per una tasca de vigilància i control del Consistori ciutadà. També ha participat molt activament en la creació del Comitè de defensa de la Salut Pública de les Illes. Al mateix temps que ha mantingut una presència activa en la lluita contra la Dàrsena, l'autopista d'Inca i la urbanització de Sa Dragonera, juntament amb la preparació de la gran Diada del 29 d'Octubre de 1977.

SITUACIÓ ACTUAL DE LES AA. VV.

Els qui fa temps que lluitam dins el moviment ciutadà sempre ens hem preocupat molt pel tipus de participació dels veïnats a les Associacions. Ens hem autocríticat, a vegades, la manca d'una metodologia de treball, la dificultat per arribar a descobrir el

que més senten els veïnats com a problemes comuns, la manca d'interès dels ciutadans per la resolució dels problemes comunitaris, etc.

Al principi —abans de la democratització de l'aparell franquista— la capacitat de convocatòria de les AA. VV. era superior a la del temps actual, després del 15-J. Gran nombre de veïnats, en temps de la clandestinitat, acudien a les convocatòries de la seva AA. VV. mentre que, avui, la gent resta a casa seva com si es despreocupàs de problemes que, de fet, li toquen de ben aprop. El nucli de gent activa és generalment molt reduït i molts dels esforços realitzats per a conscienciar els veïns i per a crear una comunitat unida semblen gairebé inútils. A vegades, per un problema puntual i espontani, la gent es mou, però resulta molt difícil mantenir una lluita llarga i constant. Tal volta, una de les poques coses que aglutina la gent, cada any i que crea un ambient de convivència agradable són les festes populars i d'altres activitats culturals.

Alguns pensen que aquesta manca de participació prové del fet que la gent encara té por a la política i que els veïnats confonen les AA. VV. amb els polítics. Jo crec, emperò, que els veïnats que s'han interessat han pogut comprovar massa vegades el pluralisme de les AA. VV. la lluita per les reivindicacions populars per damunt de les ideologies polítiques o religioses, i l'exercici de la democràcia de base.

Jo pens que les dificultats que avui pateixen les AA. VV. no són més que conseqüències de la situació política general. La política de «consens» practicada com la política hegemònica arreu de l'Estat ha creat un desencís per a política, una desmobilització general, un deixar la política pels especialistes, en una paraula, s'ha prostituït la política i el poble s'ha arraconat a casa seva per sortir a votar quan el cridin, si és que d'això no se n'absté també.

Per tant, el marc polític on es desenvolupa el moviment ciutadà no és gens favorable a la participació del poble, a la democràcia de base, a les mobilitzacions populars. Ens han aturat massa vegades dient que no és prudent, que hem d'esperar, que

cal negociar, pactar, etc. I ara, certs partits que mai han impulsat aquest tipus d'organitzacions o que les abandonaren en altres moments per interessos de partit, sembla que se'n recorden dient, per quedar bé davant l'electorat, que són indispensables, que el poble s'ha d'organitzar, que ha de controlar els seus representants, etc. Però, el poble, prest o tard, descobrirà els oportunistes de torn, els que just pensen en el poble quan volen arrebregar vots sense donar, però, el call en la lluita de cada dia.

Lluitar per a reavivar el moviment ciutadà passa per lluitar perquè el poble torni confiar en les seves forces, en la necessitat d'unir-se, de no depositar el vot per a quedar-se a casa seva. Passa per crear millors condicions de convivència agradable, més centres de reunió, més inversions per una cultura popular.

PAPER DE LES AA. VV. DINS AQUESTA ETAPA

Privar el poble de l'instrument més adient que pot tenir avui per denunciar la seva problemàtica i per oposar-se a tot atemptat contra les seves condicions de vida seria integrar totalment al poble dins els mecanismes de la burgesia i matar tota possibilitat d'organitzar-se com a tal, en el futur.

Per tant, la creació o enfortiment de les AA. VV. com organismes autènticament populars i d'oposició als Ajuntaments democràtics-burgesos és imprescindible. Resultaria suïcida que les AA. VV. quedassin integrades dins els Ajuntaments com a instruments dels mateixos per arribar al poble —paper semblant que han aconpleert les Associacions Familiars. L'actitud d'aquest tipus d'organismes de base no és de governar amb els ajunta-

ments i, per això, mai poden pactar res contra el poble ni fer política de consens a espallles del barri. Sinó que han d'esser la veu del poble que fa arribar al Consistori les seves necessitats, controla la seva activitat i impulsa la participació de tots els veïnats amb les decisions que els afecten.

Així, s'ha de lluitar per la institucionalització del paper de les AA. VV. tant a nivell de tota la Ciutat —a través de la Coordinadora o federació—, com a nivell de cada barriada mitjançant a seva pròpia AA. VV. Per això, dins la Llei de Bases de Règim local hauria de quedar ben definida la independència de les AA. VV. respecte a l'Ajuntament i altres organismes de l'administració. Això obriria un camí pels qui lluitam per l'organització del poble a fi d'anar caminant cap a l'autogestió de la Ciutat i de cada una de les barriades. L'autonomia ha d'arribar a tots aquests nivells o no serà autonomia plena pels treballadors.

PAPER DELS PARTITS DINS ELS ORGANISMES DE BASE

Alguns partits se'n recorden de les AA. VV. i, fins i tot, de la problemàtica que defensen, només en els moments pre-electoral. Propugnant també la seva necessària existència per si perden les eleccions poder fer política a través seu. Crec simplement que això és jugar amb el poble. Les AA. VV., o són instruments vàlids per a organitzar el poble, estimular la seva participació i crear els òrgans de futur poder popular, al marge de si un determinat partit guanya o no les eleccions, o es converteixen en instruments útils per a un partit que en un moment donat les utilitza pels seus propis interessos.

Però els partits —en queden pocs d'aquests— que defensen el protagonisme del poble per damunt dels interessos de partit, lluiten en tot moment perquè mai hi hagi cap partit que substitueixi el poble en les seves decisions.

Jo pens que aquest problema es basa fonamentalment en el projecte de societat que es pretén. Si es pensa en una societat elitista on els qui en saben —els privilegiats de la política— decideixen pel poble amb el poder del vot cada quatre anys, es pensa, lògicament, en utilitzar les AA. VV. i qualsevol altre organisme de masses com a corretges de transmissió d'aquest tipus de política o, en frenar el seu impuls quan aquest, mitjançant mobilitzacions populars, pot posar en perill la política de «pasillo», de «consens». Però, si el projecte de societat no és el del partit dirigent i que ho sap tot, sinó que el partit dóna coherència a la lluita, impulsa la participació popular, crea millors condicions per a la construcció dels organismes de poder popular. Aleshores és lògic que aquest tipus de partits estiguin sempre al costat d'aquests organismes, els impulsin sempre, i no reneguin mai d'acostar la política al poble per evitar que altres que estan enfora o en contra del poble segueixin fent la contra als interessos populars.

Voldria acabar aquest article fent una crida a tots els independents i militants de partits que diuen defensar els interessos dels ciutadans, a reflexionar sobre les causes d'aquest impàs dins el moviment ciutadà. La política de consens i desmobilització està donant també el seu fruit als barris de Ciutat. Cal reagrupar forces per a donar aires nous a la participació de poble. No esperem després de les eleccions municipals, perquè podria éser massa tard. Les eleccions del 15-J guanyades a la nostra illa per la dreta, foren un cop quasi mortal al moviment popular. Que les municipals ens trobin forts i agrupats. Sinó correm el risc, el corre tot el moviment ciutadà, de quedar integrats dins els nous ajuntaments com abans hi estaven les Associacions Familiars. ¿On quedaria la veu de protesta i democràcia del poble? ¿On quedaria la força opositora contra els atemptats urbanístics, contra la manca de serveis i equipaments, etc.? Amics, encara tenim temps! El poble encara no és mort ni està del tot integrat! El poble ha d'esser guanyat per la política popular, pel projecte de construcció dels seus futurs òrgans de poder. Les AA. VV. encara poden ésser un instrument vàlid. Encara no han estat emprades a fons. Són organismes que tenen futur, si els qui lluitam pel poble i amb el poble ens unim i no deixam que morin.

JAUME OBRADOR

'Església nostra

Església i part forana

La societat rural —¿tal volta els pobles en general?— semblen perdre el propi centre de gravetat. I no de manera gratuïta. La gent forana, els joves en particular, comproven que ocupen un lloc marginal. Cosa que els omple de desànim i impotència. El poble esdevé simple dormitori i la família es converteix en posada. A la llarga els afectats pensen que no hi ha altra sortida que el succeïren de consumir follament.

Aquesta diagnosi és vàlida des d'una perspectiva general, emperò crec que l'Església mallorquina ha fet un esforç, mitjançant els membres que treballen a la Part Forana. Fins al punt que hi ha indicis que les millors iniciatives de l'Església local en els darrers anys ha sortit d'aquesta parcel·la.

I.—UNS FETS DIGNES D'ATENCIÓ

Anem al gra i enumerem els fets. Després que cadascú faci el seu balanç particular.

1.—Vents renovadors en la qüestió política. «S'han de decantar dels nostres temples i dels seus recintes tots els signes al·lusius a la nostra guerra civil». Motiu: «L'església vol ésser un signe de reconciliació enmig del nostre poble». Amb paraules curtes i directes l'Església mallorquina intentà, doncs, descarregar-se del llast que duia a les espatlles.

L'autor d'aquesta norma, i d'altres criteris d'actuació política per part de l'Església, fou el Consell Presbiteral (representació per territoris, grups i tasques del clergat mallorquí). Ara bé, és clar que incideixen de manera particular sobre els pobles i, de fet, els sacerdots més afectats foren els qui tengueren part més destacada en la seva elaboració.

Encara més directament es referia als pobles el criteri d'actuació respecte a les autoritats en les celebracions litúrgiques. Entre altres coses es diu que els responsables de l'Església s'abstinguin de convidar les entitats i autoritats polítiques com a tals.

Més o menys encertades en el temps i en la forma, no hi ha dubte que aquestes normes inclouen la voluntat clara d'acabar amb els signes discriminadors a les façanes dels temples i amb presidències ambigües a les celebracions litúrgiques.

2.—Litúrgia en català. El tema de la llengua a la litúrgia ha sortit innombrables vegades a la palestra. Potser els qui no en voldrien sentir més diguin que la cosa ja està suada i rebregada. Tanmateix aquest punt esdevé un termòmetre molt verificador i significatiu a l'hora de saber on ens trobam.

Doncs bé, si hom gira la vista enrera i després ana-

litza l'avui haurà de concloure que es fa camí. Un camí difícil i ple d'entrebancs, però s'avança al capdevall. Tenint en compte l'horari de misses de la major part de parròquies, esglésies, santuari i ermites s'arriba a la següent conclusió: de 412 misses celebrades entre dissabtes i diumenges, se'n diuen 256 en català i 156 en castellà. Evidentment un percentatge molt més substancial que a Ciutat. Per no parlar d'algunes parròquies del casc urbà amb una postura presa que confina amb la insolidaritat del presbiteri i el cinisme.

3.—Arxiprestats més coherents. El canvi de preveres d'un lloc a l'altre està sotmès a nombrosos condicionaments: la reacció del poble, el desig de l'interessat, les obligacions familiars, la planificació des de dalt, les actituds del candidat, etc. O sigui que es tracta d'una tasca lenta i delicada.

Sembla, però, que des de fa uns anys hom pot observar una línia decidida a l'hora de formar arxiprestats coherents. Gent que pugui treballar en equip i que no es contradigui mútuament en la seva actuació fa feina en un mateix sector. Amb altres paraules, se cerca una línia comuna quant a idees i pràctica pastoral. A certs llocs això s'ha intentat i aconseguit. I així han sorgit nuclis dinàmics a l'interior de la Diòcesi.

Si ja ara esdevé beneficiosa una semblant política, molt més ho serà a la llarga. D'aquesta manera s'evitaran espectacles depriments com els que ofereixen els canvis de personal indiscriminats: l'un diu que cal afavorir la litúrgia, l'altre que l'important és rebre els sagraments, el de més enllà que l'evangelització té la primacia. I mentre un introdueix devocions piadoses, el qui ve darrera les bandeja.

4.—Acció dels Santuaris. A un nivell modest també els santuaris han aportat el seu granet d'arena en la tasca de revitalitzar l'Església de la Part Forana. Esmen-tem alguns fets.

En primer lloc les Jornades de Pastoral de Santuaris de Catalunya, Balears i València (Octubre, 1978) organitzades pel Santuari de Lluc. A la cita hi assistiren disset santuaris o ermites de la Part Forana de Mallorca i tres de Ciutat. El pes dels Santuaris i Ermites és, per tant, més fort a la Part Forana. Hom pogué comprovar que tenen una incidència molt remarcable en el sentiment popular, que fan una tasca gens menyspreable d'assistència espiritual i que en general la devoció es continua mantenint.

En concret destaca la tasca del Santuari de Lluc. Acull grups de joves de diferents procedències, entre els quals destaquem els de Confirmació de tot Mallorca i els del Moviment «més lluny». A part d'això el Santuari ha fet un esforç per tal d'oferir llocs d'acampades adients, sales, i altres facilitats econòmiques.

5.—En favor de l'autonomia. Més endavant parlarem del grup de preveres de la Part Forana, però diguem ja que a ells correspon l'acció eclesial més decidida en favor de l'autonomia. Sense voler prendre part en qüestions de tipus partidista han alçat la veu sempre que ho han cregut oportú. De vegades reben rèpliques irades.

Encara que no es pugui atribuir en exclusiva als preveres de la Part Forana, sí que hi jugaren un paper important en l'elaboració del document més coratjós fet per un grup d'Església respecte de l'autonomia. Em refereixo al manifest «Església i autonomia» redactat pel grup «Primer Dimarts» (part nombrosa del qual format per preveres de parròquies de pobles) que inclou una trentena de capellans. Per trobar-hi un precedent —diu Pere Llabrés a Lluc, n.º 682, pàg. 189— hauríem de recular fins al Pontificat del bisbe Campins.

6.—Altres referències. Per bé que de curta durada tengué una certa incidència la «marxa del treball i la cultura» que anà de Ciutat a Lluc caminant d'un poble a l'altre per tal de fer prendre consciència de l'atur i la marginació. En general els components de la marxa —«amb treball i cultura farem poble», era el seu eslògan— foren ben acollits per allà on passaren.

Les Visites pastorals a la Part Forana tenen més

ressonància que a Ciutat. Les circumstàncies culturals i sociològiques ajuden a que la visita del bisbe sigui gairebé un esdeveniment. L'encontre del bisbe amb les escoles, la missa al poble, solen ser actes multitudinaris amb el sentit de reconèixer la figura del bisbe com eix de la unitat diocesana. Més profitoses tal volta siguin les trobades amb els preveres, religioses, seglars catequistes, etc.

II.—UN GRUP A TENIR EN COMPTE

Abans m'he referit al Grup de Preveres de la Part Forana. Es tracta d'un Moviment molt digne d'atenció. Ningú l'ha convocat, s'ha format de manera totalment espontània. Tampoc hi ha cap mena de lideratge, simplement uns encarregats d'enviar comunicats i material de reflexió.

Sense saber gairebé com, a un determinat moment es congruïa una consciència solidària entre els sacerdots de pobles i sentiren la necessitat de reunir-se, discutir, i de vegades també reivindicar. Fa quasi tres anys que el Moviment perdura i que, per tant, es va consolidant. Hi sol assistir un grup que oscil·la damunt la trentena. No sempre els mateixos, però sí un nucli suficient d'assistències continuades que li donen consistència i identitat.

Aventurar-se a interpretacions d'un cert caire personal tal volta sigui arriscat, tanmateix amb una ullada superficial sembla col·legir-se el següent. Es tracta de sacerdots que han prèns consciència de la dignitat del poble, s'hi senten identificats i, en conseqüència no el fan servir de graó per tal d'entrar a Ciutat en un futur més o menys proper. Els preocupa la marxa de l'Església tant en la problemàtica interna com en les relacions amb el nostre món. No estan d'acord amb allò de «qui dies passa anys empeny», sinó que cerquen donar una resposta adient a les necessitats del moment. Resposta, d'altra banda, discutida comunitàriament i acompanyada de la pregària.

Fent una mica d'història, tot assenyalant les fites principals, cal dir que la cosa començà des de la Setmana de Pastoral Urbana celebrada a Ciutat. Els preveres forans pensaren que ells tenien tants o més problemes que els de Palma i que convenia posar-los sobre la taula. La idea —que sembla va sortir d'alguns observadors forans assistents a la Setmana— va tenir una acceptació immediata i fins i tot sorpresiva.

El mateix estiu, del 25 al 29 de Juliol de 1976 es reuniren a Lluc per primera vegada. Es féu una feina molt considerable. Hi hagué poc temps per a l'esplai. Foren dies atapits de feina, discussions, convivència i alegria.

Els temes discutits —dels quals se'n féu un breu resum a mode de conclusions— foren quatre, cadascun introduït per un arxiprestat diferent. Quatre temes de fons, punyents, que mai s'arribaran a solventar del tot, però que necessiten d'una reflexió continuada: religió-fe, futur de la parròquia, fe-sagraments, fe i compromís cívic.

Aquests punts marcaran l'evolució posterior del grup. Es tornarà una i altra vegada sobre els mateixos, molt en particular damunt la problemàtica que plantegen els sagraments i el compromís cívic.

No és possible de reproduir els acords finals. Simplement algun botó de mostra. Respecte als sagraments s'arribà a la conclusió que havien de ser expressió autèntica de la fe en Jesucrist. En aquest sentit es demanava una major sinceritat en el sacerdot i el compromís d'ajudar els fidels a aclarir les coses.

Quant al compromís cívic, una de les coses que es discutí estava formulada així: «nosaltres que deim que una persona madura s'ha de preocupar per la política, ¿no miram amb bastant de recel els qui en fan? Nosaltres que ens deim neutrals, ¿no estam enrevoltats de gent de dreta o antipolítica (immadura)?».

Una segona reunió important en l'evolució del grup fou la de S. Honorat. Un aspecte marginal a l'ordre del

dia va acaparar l'atenció: la discussió del qüestionari que el bisbe envià a tots els capellans, així com la proposta de noms per formar el nou equip episcopal. Es presentà al Bisbe una resposta col·lectiva al qüestionari i també els noms. Casualitat o no, les persones insinuades pel grup van formar el nou equip, fent una excepció que, d'altra banda, era del tot previsible.

Tercera fita remarcable, la convivència del 2 al 4 de Juliol del 1978, altra vegada a Lluc. Hi hagué una exposició-descripció del que es feia a cada parròquia respecte a la catequesi, grups, economia, qüestió escolar, sagraments, litúrgia, relacions amb altres preveres, etc. Hi assistí Mossèn Joan Batlles, Vicari episcopal de Barcelona, que féu una diagnosi després d'escoltar totes les aportacions. També s'escriviren i publicaren a la premsa unes pàgines de conclusions.

En dites conclusions es desitjava donar passes cap a una Església no clerical, afavorint el paper del seglars i mitjançant la creació d'Assemblees i Consells de Pastoral. Hi havia referències a la catequesi, la qual no es podia quedar en el món dels infants. També s'explicitava que calia trobar el fil conductor de totes les activitats, altrament no es feia més que entretenir la gent i mantenir la situació. Finalment es posava en relleu la importància i necessitat dels equips de preveres.

Deixant de banda trobades menys reeixides passem a la del 25 de Gener del 1979 a Pina. El fet polític, candent aleshores per l'anunci d'eleccions generals, al Consell i als municipis, aglutinà la reunió. Un dels fruits fou la carta enviada a la premsa i firmada per «23 capellans de la Part Forana» que, segons indicis, caigué ben malament a les altes jerarquies mallorquines del Partit del Govern.

L'escrit valorava els passos fets en el terreny polític, però també aclaria que convenia sortir en defensa d'una real autonomia cultural, econòmica i política del nostre poble. En aquest sentit feia tres denúncies: a) que els partits de les illes no tinguessin autonomia suficient per tal d'elaborar llistes de candidats ni aplicacions del programa a la nostra terra, b) que el partit majoritari presentàs un home alià a Mallorca arraconant així un mallorquí, c) que els dirigents de Ciutat o Madrid no respectassin els marges d'autonomia als quals té dret cada poble.

La darrera trobada —a l'hora d'escriure aquestes ratlles— fou la que el grup tingué a Alcúdia el 8 de Febrer del 1979. Altra vegada rodà entorn de la política, i més concretament, de les eleccions municipals. Hom constatava uns fets negatius com és ara la desillusió i apatia de la gent, la desconfiança envers els candidats, etc. També s'alludia a fets positius: els òrgans de govern podran canviar d'estil, la democràcia arribarà finalment als municipis i, tal volta, es pugui superar la passivitat en veure que tothom pot dir la seva.

Als partits polítics se'ls demana honradesa, autenticitat: que siguin ben clars en els seus objectius i camins per arribar-hi; que partesquin sempre de l'anàlisi de la realitat del nostre poble. Les relacions Parròquies-Ajuntaments han d'estar fonamentades en el respecte, però cercant una clarificació: mentre tots som ciutadans, no tots són cristians. Un breu document resumint els acords presos es va oferir a totes les parròquies foranes que en volguessin.

Aquest esbós és evidentment incomplet. Falten més dades, caldrien puntualitzacions. Com sigui, per ara n'hi ha prou per deixar constància d'aquesta veu que s'ha alçat a Mallorca. Es tracta d'una postura presa, gens superficial, que està aquí. Preveure quin serà el futur del grup no és fàcil, tanmateix el camí fet cal valorar-lo degudament. En tot cas representa una alenada d'esperança per a la Part Forana de l'Església mallorquina. Personalment crec que el fenomen té bastant a veure amb allò de l'Església dels pobres. Perquè entre Ciutat i pobles el pobre no costa gens de distingir.

L'Obra Cultural de «la Caixa» i el Teatre

ANTAVIANA

Els propers dies 14-18 de març serà representada en el Teatre Principal de Ciutat l'obra ANTAVIANA, sota el patrocini de l'OBRA CULTURAL DE «LA CAIXA». Hi haurà tres funcions gratuïtes per allots de vuitè d'E.G.B. en grups, acompanyats dels seus professors.

L'obra és una adaptació de contes que ha fet *Pere Calders*. Les cançons són de *Jaume Sisa*. Vet ací la crítica que escriví per al diari AVUI de Barcelona *Joaquim Vilà* i *Folch* quan ANTAVIANA fou estrenada a aquella ciutat pel grup *Dagoll Dagom* (27 de setembre):

«D'entrada ja trobo important aquesta apropiació de l'obra de *Pere Calders* pel teatre català. *Calders* ha estat un escriptor extraordinàriament castigat per les circumstàncies. Quan tot just apareixia el seu primer recull de contes, es trobà que li capgiraven el país, la guerra, l'exili a Mèxic, la necessitat de construir una vida paral·lela que es moguéssin dins la nova realitat, la cultura encisadora que atreu any darrera any però que, al capdavall, no podrà tòrcer la fidelitat al país enyorat. Per mi, *Calders* és l'home que espera. La llarga espera el gran mar al mig. L'espera d'un país forjat amb més esperances que realitats. L'espera... I l'espera porta la creació d'aquestes —més o menys curtes— escapades de la realitat, aquestes noves realitats creades dins una aparent situació de provisionalitat. Creació d'imatges contundents, sobre d'altres imatges a la recerca del cop imaginatiu. La sorpresa imaginativa, que no és únicament façana, que transporta —darrera la imatge ingènua— una càrrega provocativa, profunda. Però sempre amb el somriure als llavis, amb un somriure burleta, pròxim a la ironia.

Dagoll Dagom ha trobat, em sembla, el to precís que els textos de *Calders* demanaven. Una atmosfera a mig camí de la irrealitat, amb personatges que juguen l'equívoc de la seva pròpia consistència, amarats de poesia, però que, tanmateix, plantegen eternes qüestions humanes; ànsies, anhels, situacions absurdes que vessen espontaneïtat i bona fe amanides amb picants esquitxos de malícia. Situacions i ambients servits en un suggeridor embolcall escenogràfic de *Montse Amenós* i *Isidre Prunés* que, si bé sembla àrid en alguns moments, és ple de sentit dramàtic. Així, també, la música, entesa com a il·lustració o síntesi, és igualment decisiva. El que és més important, però, és la fidelitat en la transposició dramàtica dels personatges, de les situacions. *Dagoll Dagom* ha realitzat un bon treball dramaturgic amb moments d'altíssima qualitat ratllant la filigrana. *Antaviana* és un espectacle que hom agraeix per l'alenada d'aire fresc que representa, fet amb coherència i rigor. Tanmateix, hi ha en

aquest renovat *Dagoll Dagom* —un equip totalment diferent al de *No hablaré en clase*— actors que hem vist sovint desaproveïtats i que, aquí, aconsegueixen una gran cohesió i una eficàcia força notable. Aquest és un d'aquells treballs que poden reconciliar el públic, escaldat de tanta enganifa i presa de pèl, amb el fet teatral.

No us el deixeu perdre.»

CAMPANYA DE TEATRE

Dia 1 de desembre l'OBRA CULTURAL DE LA CAIXA DE PENSIONS PER A LA VELLESA I D'ESTALVIS envià una circular convocant a una primera Campanya de Teatre per a companyies professionals o Grups de Teatre independent de Catalunya i Balears.

L'Institut de Teatre de Barcelona elaborà unes normes. Els muntatges presentats a aquesta campanya no s'hauran presentat mai en públic; es donarà prioritat a les obres escrites en català. A cada grup pre-seleccionat se li donarà un màxim de 100.000 pesetes, justificables per al muntatge de l'obra teatral. L'obra es representarà a partir del proper 15 de març. El jurat seleccionarà sis espectacles que seran representats, a Barcelona, durant abril i maig en el PRIMER CICLE DE TEATRE DE L'OBRA CULTURAL DE «LA CAIXA»; després s'organitzaran representacions en diverses poblacions de l'àrea territorial de «la Caixa».

Les sol·licituds, per part de les entitats teatrals, s'havien de presentar abans del proppassat 10 de gener. De Balears han estat seleccionats Teatre Mediterrani i el Grup de Teatre de *Bunyola*.

Mallorca 1930-50

MASSOT I MUNTANER, Josep. **Cultura i vida a Mallorca entre la guerra i la postguerra (1930-1950)**. (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Biblioteca «Serra d'or», 1978).

L'obra, tan benemèrita de Josep Massot, d'investigació de la nostra història, sobretot de la més recent, per tal de contribuir amb valentia i solidesa al redreçament natural del nostre poble, continua. Prosegueix en aquest llibre que comentam avui la tasca empresa a **La guerra civil a Mallorca** (1976) i a **Església i societat a la Mallorca del segle XX** (1977).

He dit de bon començament que l'obra de Massot té com objectiu prioritari, no la pura investigació històrica, sinó la contribució seriosa al coneixement del nostre més immediat passat —que tants de mallorquins hem viscut i patit— per tal de redreçar la nostra consciència col·lectiva com a poble, recuperant les essències més pures i vitals de la nostra cultura per inserir-la, això sí en la nostra vida.

Al pròleg, escrit ara fa un any, Josep Massot afirma, que en els seus llibres, ha mirat sempre, dins una línia d'objectivitat responsable, d'insinuar constantment reinterpretacions i d'anar contra els tòpics més corrents. «Penso que només amb un coneixement objectiu del passat i amb un desmuntament profund dels mites creats pels acòlits de la dictadura franquista podem retrobar la nostra identitat i podem cercar camins nous i vells per tirar endavant el carro del nostre poble, un poble que des de molts de punts de vista està encara a mig fer».

La història recontada i analitzada per Massot comença per estudiar la llengua, política i cultural durant la segona República. Amb la caiguda de la dictadura de Primo de Rivera (1930), es tornaren a reagrupar els regionalistes mallorquins, que des de començament del segle havien anat prenent força. La primera part del llibre abraça fins al 19 de juliol del 36. Passa revista a totes les manifestacions de signe cultural i polític, aturant-se especialment en les qüestions referents a la promoció de la pròpia llengua i cultura i a l'entroncament amb el moviment catalanista, o amb el de signe contrari.

La segona part del llibre té per títol «Els anys tràgics», del 36 al 39. Com és natural es tracta abundantment de la repressió contra la llengua i els «catalanistes», signants del «Manifest», posa de relleu el pes que tinguerem en l'anticatalanisme perseguïdor d'aleshores els germans Villalonga (Miquel i Llorenç), parla també dels exiliats mallorquins que per mor de la guerra dels Tres Anys fugiren a l'estranger, dels exiliats «interiors» i de llur resistència, dels

intel·lectuals afusellats, (A. Jaume, E. Darder) o empresonats. Tracta de les edicions en català, tolerades fins al 1938, després totalment prohibides; i també d'una certa literatura feixista i de la supervivència i fi del teatre «regional».

La darrera part ens presenta la represa de la postguerra: des de la literatura de resistència fins a una certa i curta «normalització», que sovint tenia aires de clandestinitat o tolerància. S'enumeren actes i publicacions on trobà aixopluc la nostra llengua, com oasi enmig del desert pancastellanista. També es fa referència a les relacions entre els nostres escriptors i els centres culturals de Catalunya.

Sens dubte les conclusions, amb què es tanca l'obra comentada de J. Massot, són ben significatives i interessants. Ressalten la personalitat dels nostres intel·lectuals i escriptors, que bastiren i mantingueren una indubtable fidelitat a la nostra llengua i cultura, homes que pertanyien a diverses formacions polítiques (no sols de dreta) o eren apolítics. Segonament cal subretxar la persecució a què foren sotmesos els qui aquí es mantingueren feels als ideals, rebutjats pel bàndol triomfant: Mallorca tingué també els seus exiliats, cap a l'estranger o en l'interior de l'illa, i també molts, per força, hagueren de claudicar o amagar les seves idees. Molts d'ells, però, anaven preparant la represa de la nostra cultura. Quan es clou l'obra, és el moment en què nous aires començaren a bufar en la nostra terra per refrescar l'aire i iniciar com una segona Renaixença.

PERE LLABRÉS

Història de Mallorca

XAMENA FIOL, Pere, **Història de Mallorca** (Ed. Moll, Mallorca, 1978), 400 planes.

Donam la benvinguda a un llibre que feia vertadera falta dins la bibliografia contemporània del nostre país. Teníem un buit i s'ha omplert. I feia falta en aquestes saons, en la cruïlla d'aquest temps nostre, per diversos motius. El primer és que no teníem un manual d'Història de Mallorca, posat al dia, que recull el darrer estat de la investigació científica sobre el sinó una constatació de com vivien des del 4000 abans de Crist fins a la mort del General Franco. En segon terme no és només una història política o estratègic-militar (les «batalletes» i els reis i les revoltes...), sinó una constatació de com vivien els nostres avantpassats de com han viscut els estadans de la Balear major fins als nostres dies. Just devora la història política, que marca l'administració pública de l'illa, hi trobareu la composició de la població, la

LLIBRES

demografia, l'economia, els costums, la cultura, els espectacles, les associacions, etc.

La narració és ordenada, concisa, assèptica. Les conclusions de tipus polític i cultural, que deriven dels fets exposats, les pot treure el lector.

El llibre de Mn. Pere Xamena, des del moment de la seva aparició, és una eina insubstituïble en mans de tothom qui vulgui conèixer la nostra història, d'una forma sintètica i precisa. Arriba certament en un moment oportú: quan molts de mallorquins s'interroguen sobre uns fets que els han estat amagats, sobre les arrels veres del nostre poble. És, doncs, un llibre que hauria de tenir la més àmplia difusió en el nostre poble. Els qui vulguin examplar els seus coneixements sobre punts més concrets, trobaran al final del llibre una extensa bibliografia posada al dia.

Però des d'aquestes planes, vull fer una invitació ben concreta: que els nostres Instituts prenguin ja voluntàriament —tant de bo que el redreçament de la nostra cultura exigís la seva obligatorietat!— la **Història** de Mn. Pere Xamena com a llibre de text. És una eina insubstituïble, ho repetesc, en mans del professor que, al marge de la cultura fins ara imposada, panespanyolista, feia aprendre de memòria els reis gòtics (que aquí no pintaren res) i les altíssimes gestes del «Mio Cid», mentre deixava dejuns els nostres alumnes d'uns coneixements mínims sobre la cultura talaiòtica, les característiques de la dominació àrab, el fonament del poble actual posat per Jaume I, les germanies, els bandejats, la constitució i pèrdua de les nostres institucions polític-administratives, etc. Aquest llibre obre una drecera per caminar cap al descobriment d'un passat nostre real, tan amarg en molts de caïres, des del qual hem de bastir el nostre futur, des d'ara mateix.

Vull acabar amb les paraules d'auto-presentació de l'obra, per part de l'autor, cap al final (p. 374): «Aquest llibre obeeix a una necessitat sentida i exposada per molts de mallorquins de veure resumits en un text els principals fets de la nostra història. Existien en realitat molts i bons llibres que tracten de la història de la nostra illa, però, uns per massa extensos i altres per monogràfics, no satisfien els desitjos de l'home del carrer... Que serveixi per fer conèixer i estimar un poc més la nostra Mallorca. No hi havia més ambicions. Si això he aconseguit, em don per ben satisfet».

PERE LLABRÉS

L'Obra Cultural de «la Caixa» a les escoles

VISITA A MUSEUS

Dia 6 de novembre proppassat començaren les excursions escolars al Castell de Bellver i a la Seu de Mallorca. 9.540 alumnes visitaren Bellver; 10.057 pogueren admirar l'admirable arquitectura i museu de la nostra Seu.

També 15 escoles, fins avui, amb un total de 1.800 alumnes han realitzat excursions didàctiques, promogudes per l'OBRA CULTURAL DE LA CAIXA. Subretxem especialment les visites a les coves del Drac i d'Artà; i la visita a l'Albufera i a les ruïnes romanes de l'antiga Pollentia (Alcúdia).

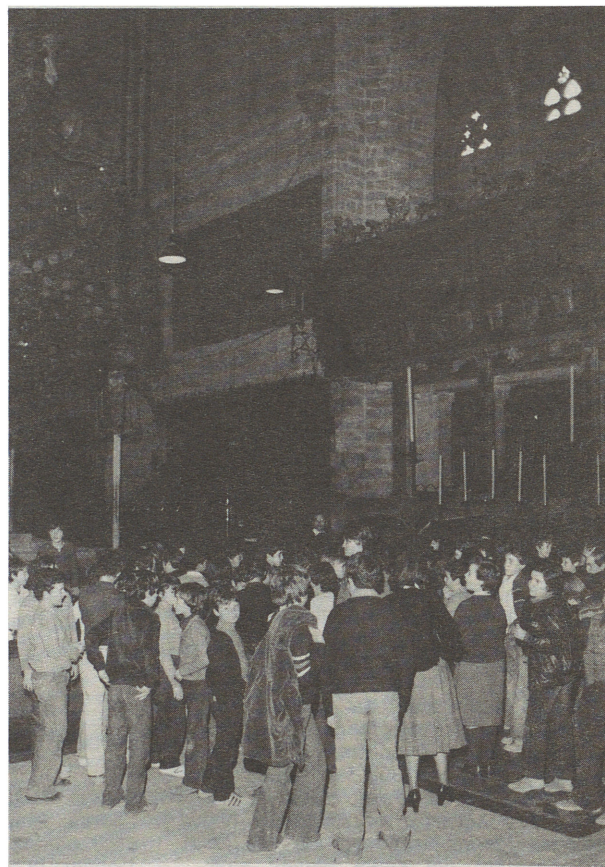
MUSICA A LES ESCOLES

Per audicions musicals a les escoles, l'OBRA CULTURAL DE LA CAIXA té en marxa actualment tres grups, dos d'ells dirigits per Joan Company, director de la Coral Universitària, i l'altre per Rafel Nadal i Nadal.

Joan Company ha preparat una enquesta, dirigida als nins, per constatar el contacte que aquests han tingut fins ara amb la música: si tenen instruments musicals a ca seva, si els saben tocar ells o qualcú de la família, si han assistit a concerts, quin tipus de música (discos, cassettes) tenen a casa; quin tipus de música escolten; quines activitats musicals duen a terme a l'escola; finalment, si senten afecció per la música.

En Rafel Nadal, per la seva banda, ha presentat a l'esmentada OBRA CULTURAL un breu informe sobre una classe teòrico-pràctica, que es donaria en cada centre que l'acceptàs, a tres nivells, corresponents als tres d'E.G.B. Es presentarien diversos instruments musicals als alumnes; es faria una audició; es parlaria de la música: orígens i història, elements bàsics de la música, veus i instruments, instruments del passat, present i futur, formes musicals, música folklòrica i popular de Catalunya i les nostres Illes.

Cadascun d'aquests dos directors anima un grup per donar aquestes classes de música a les escoles.

Visita d'escolars a la Seu de Mallorca

CONFERENCIES SOBRE DEFICIENTS MENTALS

A Inca els dies 14, 15 i 16 de març; a Manacor, els dies 21, 22 y 23 del mateix mes es donaran aquestes tres conferències: 1) *Problemes psicològics dels deficientes mentals. Com contribuir des d'ara a la seva solució;* 2) *Els pares, davant les necessitats del nin deficient mental;* 3) *Deficiència mental, inadaptació i fracàs escolar.* Els ponents seran respectivament: Ferran Bellver Silvan; Vicenta Cardona i Cardona; Aurelià Mozo Sánchez.

CAIXA DE PENSIONS
"la Caixa"

**70 Oficines a les Illes Balears
al servei de l'Estalvi i del Crèdit**

Delegació General de Balears:

Av. Alexandre Rosselló, 40 - CIUTAT DE MALLORCA

Oficines Centrals:

Via Laietana, 56 a 62 - BARCELONA

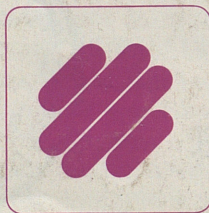

Forts com el talaiot perenne

La nostra presència a les Illes va ser
acollida amb un afecte fraternal.

Però no ens va sorprendre. Més enllà
del temps, ens uneixen uns sentiments que
encara són vius, latents, intactes, i
que donen una força perenne a la nostra amistat.

BANCA CATALANA
BANC INDUSTRIAL
DE CATALUNYA

A les Balears: PALMA · INCA · MANACOR · SA POBLA
CAMPOS · MAÓ · CIUTADELLA · FERRERIES